

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

Στην Αθήνα σήμερα, 5 Ιουλίου 2014, ημέρα Σάββατο και ώρα 09.50', στην Αίθουσα «Προέδρου Αθανασίου Κωνστ. Τσαλδάρη» (223) του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε το Β΄ Τμήμα της «Βουλής των Εφήβων», που αποτελείται από τους μαθητές της Β΄ Τάξης των Δημοσίων και Ιδιωτικών Γενικών Λυκείων και ΕΠΑ.Λ. της Ελλάδας και της Κύπρου, των Ελληνικών Σχολείων της αλλοδαπής καθώς και των ΕΠΑ.Σ. του ΟΑΕΔ, που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», ΙΘ΄ Σύνοδος 2013 – 2014, υπό την προεδρία των κ.κ.: Ειρήνης - Ελένης Αγαθοπούλου, Βουλευτή Κιλκίς και Μάξιμου Σενετάκη, Βουλευτή Ηρακλείου, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση του νομοσχεδίου «Κανονισμός Λειτουργίας Μαθητικών Κοινοτήτων».

Στη συνεδρίαση του Τμήματος συμμετείχαν οι έφηβοι βουλευτές: Αγάτσα Αικατερίνη- Ζωή (Ν. Βοιωτίας), Βασιλειάδης Αναστάσιος (Κύπρος), Βιλίτσκου Χριστίνα (Α΄ Αθήνας), Βρόντου Ελευθερία (Β΄ Αθήνας), Γαβάκη Βασιλική (Ν. Λακωνίας), Γεμελιάρη Μαργίτσα (Ν. Κυκλάδων), Γιαννίκου Παρασκευή (Ν. Ηλείας), Γονατάς Νικόλαος (Ν. Αφρική), Δανιήλ Ανδρέας (Κύπρος), Δεληγιώργη Ευδοξία (Ν. Ημαθίας), Δημητρίου Παναγιώτης (Ν. Σερρών), Δήμος Φρειδερίκη (Ν. Λάρισας), Δίπλα Αικατερίνη (Ν. Αργολίδας), Ευαγγελάτος Κυριάκος (Ν. Κεφαλληνίας), Ζέρβας Αλέξανδρος – Βασίλειος (Ν. Γρεβενών), Ζωγράφος Αντώνιος (Α΄ Αθήνας), Θεοδωρίδη – Κίτριγλη Μαρία (Ν. Χαλκιδικής), Ιγγλεζάκη Νίκη – Γεωργία (Ν. Χανίων), Καλαντζής Γεώργιος (Ν. Καρδίτσας), Καρακώστα Αφροδίτη (Ν. Άρτας), Καραπέδη Ειρήνη (Α΄ Θεσσαλονίκης), Καρίμαλης Γρηγόριος – Αλέξανδρος (Ν. Σάμου), Κασκούτα Χριστίνα (Ν. Κορινθίας), Καστρή Κωνσταντίνα – Μαρία (Β΄ Πειραιά), Κατσαίτης – Βασιλείου Ερμής (Ν. Φθιώτιδας), Κατσαμπάρης Κωνσταντίνος (Β΄ Αθήνας), Κοπανάκη Γεωργία (Ν. Φθιώτιδας), Κοράκης Κωνσταντίνος (Ν. Αρκαδίας), Κοτζαλάμπου Πολυξένη (Ν. Καβάλας), Κωνσταντινίδη Σοφία (Β΄ Αθήνας), Λεοντή Μαρία – Ελευθερία (Β΄ Αθήνας), Λιάλια Ευγενία (Ν. Ιωαννίνων), Μακριδάκη Χαρίκλεια (Ν. Ρεθύμνου), Μάρρα (Marra) Ερσίλντα (Ersilda) (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Μαργαρίτη Άννα (Ν. Έβρου), Μαρούτσος Δημήτριος (Η.Π.Α.), Μήτσκα Πετρίνα (Ν. Πέλλας), Μπαρμπαδής Αθανάσιος (Ν. Λέσβου), Μπεχλιβάνης Θεόδωρος (Α΄ Θεσσαλονίκης), Μπίρμπας Ιωάννης (Ν. Ευβοίας), Μπουντιώτης Κωνσταντίνος (Ν. Αττικής), Μπουγάς Κωνσταντίνος (Ν. Αχαΐας), Μπούτση Ιωάννα (Β΄ Πειραιά), Ορφανίδου Ευαγγελία (Ν. Ξάνθης), Παναγή Καλλιόπη (Κύπρος), Παίγουτλίδου Μαρία (Ν. Σερρών), Παναϊτάκε (Panaitache) Μανταλίνα (Madalina) (Ρουμανία), Παναγιωτακόπουλος Παναγιώτης (Ν. Μεσσηνίας), Παπαγιώργου Ευγενία (Β΄ Αθήνας), Παπαδοπούλου Χριστίνα (Α΄ Θεσσαλονίκης), Παπαλάμπρου – Ντόβρου Ευαγγελία (Ν. Ευβοίας), Πάσο Χριστίνα (Επικρατείας), Πετράτου Μαρία (Ν. Ηρακλείου), Ρίζου Αφροδίτη (Ν. Καστοριάς), Ρίζου Βικτωρία (Β΄ Αθήνας), Σκόνη Ιωάννα (Κονγκό), Σπανιά Αναστασία (Γερμανία), Σταμάτη Ζαχαρούλα (Β΄ Θεσσαλονίκης), Στεφανίδου Ελένη (Α΄ Θεσσαλονίκης), Συκιώτη Βασιλική – Νίκη (Επικρατείας), Τάσιου Αντιγόνη (Κύπρος), Τάταρη Γεωργία – Αργυρή (Β΄ Αθήνας), Τραγάρα Ελένη (Α΄ Αθήνας), Τσακνάκης Γεώργιος (Β΄ Αθήνας), Τσιόλκα Σαββίνα (Β΄ Αθήνας), Τσιομπανάκη Γεωργία (Ν. Πιερίας), Φαρσάρης Αλέξανδρος (Α΄ Πειραιά), Φράγκου Μαρία (Α΄ Αθήνας), Χριστοδούλου Δημήτριος (Ν. Μαγνησίας), Χριστοδούλου Ευτυχία (Κύπρος), Χρυσικόπουλος Κωνσταντίνος (Ν. Αττικής), Χρυσούλη Ολυμπία (Ν. Λάρισας), Ψυλλάκη Μαρία (Ν. Ηρακλείου).

Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι κ.κ. Αλεξάνδρα Μοσχοπούλου και Σταματία Παπαδημητρίου, επιστημονικές συνεργάτιδες του Συνηγόρου του Παιδιού, ο κ. Δημήτριος Κυριακού, Διευθυντής του Μουσικού Σχολείου Κατερίνης και ο κ. Λάμπρος Πόλκας, μέλος της Επιτροπής του προγράμματος «Βουλή των Εφήβων».

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Καλημέρα σας, καλώς ήρθατε. Εγώ είμαι η Ειρήνη - Ελένη Αγαθοπούλου, Βουλευτής από το Κιλκίς και θα έχω τη χαρά σήμερα να συμπροεδρεύσω στο Τμήμα σας με τον κ. Σενετάκη, Βουλευτή Ηρακλείου.

Θα θέλαμε να σας ευχηθούμε καλές εργασίες αυτό το διήμερο στη «Βουλή των Εφήβων». Θεωρούμε, ότι θα είναι μία πολύ σημαντική εμπειρία για εσάς, η οποία θα προσφέρει πάρα πολλά εφόδια στο ενεργητικό σας. Πραγματικά, ευχόμαστε να σας μείνει αξέχαστη αυτή η εμπειρία και σε αυτό θα συμβάλουμε και εμείς, όπως μπορούμε.

Θα δώσω το λόγο στον συμπροεδρεύοντα, τον κ. Σενετάκη, προκειμένου να απευθύνει και εκείνος με τη σειρά του ένα χαιρετισμό και στη συνέχεια θα πούμε στη συζήτηση επί του κανονισμού λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Καλημέρα και από μένα. Εγώ είμαι Βουλευτής Ηρακλείου και εκλέχθηκα για πρώτη φορά το 2012. Να σας καλωσορίσω σε αυτήν την προσομοίωση των εργασιών της Βουλής των Ελλήνων. Να σας ευχηθώ η συνέχεια στην πορεία σας να είναι ανάλογη, να έχετε πάντα επιτυχίες. Χαίρομαι, πραγματικά, που επιλέγετε από τόσο νωρίς να συμμετέχετε στις διαδικασίες του πολιτεύματός μας και προσπαθείτε με τη συμβολή και τη συμμετοχή σας να βελτιώσετε τα πράγματα.

Εύχομαι, λοιπόν, η πορεία σας να είναι ανάλογη στο μέλλον και να έχετε πάντα επιτυχίες. Καλές εργασίες και ξεκινάμε αμέσως τη διαδικασία.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Το λόγο έχει η κ. Σταματία Παπαδημητρίου, εισηγήτρια του κανονισμού.

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμα μέλη της Επιτροπής, αξιότιμη Διευθυντή, αξιότιμοι έφηβοι

βουλευτές, παιδιά. Ξέρουμε ότι τα παιδιά στις μέρες μας ζουν σε τεράστια δυσκολία λόγω της κρίσης, της ανασφάλειας και της αγωνίας για το μέλλον. Ξέρουμε, επίσης, ότι το εκπαιδευτικό σύστημα είναι προσανατολισμένο σε πολύ μεγάλο βαθμό στις εξετάσεις, στη συσσώρευση γνώσεων και όχι στο βίωμα και τη συμμετοχή. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο πέρυσι, ενόψει του νομοσχεδίου για το Νέο Λύκειο, επισημάναμε στον Υπουργό Παιδείας, ότι αντί για ένα εξετασιοκεντρικό σύστημα, θα θέλαμε ένα σχολείο συμμετοχής, εμπειρίας, αλληλεπίδρασης και συνεργασίας.

Σήμερα, λοιπόν, εισηγούμαστε ένα σχέδιο που ακουμπά, κατά τη γνώμη μας, στον πυρήνα των εκπαιδευτικών σχέσεων. Και αυτό, όχι γιατί αδιαφορούμε για το περιεχόμενο σπουδών ή για την οργάνωση των σχολείων, αλλά γιατί θέλουμε να διαφυλάξουμε και να δυναμώσουμε το δικαίωμα των μαθητών να έχουν λόγο. Θέλουμε τα παιδιά να μπορούν να διαμορφώνουν το κλίμα στη δική τους μικρή σχολική κοινότητα.

Έχουμε την αίσθηση ότι είμαστε εντός θέματος, γιατί αυτό που βγαίνει από πολλά παιδιά και αυτό που βγήκε χθες, είναι ότι τα παιδιά θέλουν να αλλάξουν τα πράγματα στην εκπαίδευση. Πώς αλλάζουν τα πράγματα; Με το να μας ακούνε, με το να πιέζουμε. Πώς γίνεται αυτό; Αποκτώντας δυνατή φωνή ως ομάδα και αυτός, ακριβώς, είναι ο πυρήνας των μαθητικών κοινοτήτων, ότι συμμετέχουμε και ακουγόμαστε. Η φίμωση επιτυγχάνεται με την απαξίωση των ομάδων, με την αποδυνάμωση της φωνής των μαθητών, γιατί όπως καταλαβαίνουμε η ατομική εκτόνωση είναι πιο ανώδυνο πράγμα.

Η ενίσχυση, λοιπόν, του οργάνου των μαθητικών κοινοτήτων θεωρούμε ότι είναι στα χέρια σας. Βρισκόμαστε εδώ για να συζητήσουμε τη συμμετοχή των μαθητών στη σχολική ζωή, το πώς μπορούν τα ίδια τα παιδιά να κάνουν καλύτερη τη ζωή τους στο σχολείο, να συζητήσουμε για τα δικαιώματα των μαθητών στο σχολείο.

Τι είναι, λοιπόν, οι μαθητικές κοινότητες; Οι μαθητικές κοινότητες σε κάποια σχολεία είναι αυτά που λέει, περίπου, νόμος. Είναι οι συνελεύσεις, οι εκπρόσωποί μας, το δεκαπενταμελές, το πενταμελές, ένας χώρος για να λέμε την γνώμη μας, να διεκδικούμε τα δικαιώματά μας, να κάνουμε καλύτερη την καθημερινότητά μας. Μέσα από τις μαθητικές κοινότητες μπορούμε να προτείνουμε τα πράγματα που θέλουμε να αλλάξουν στο σχολείο ή να γίνουν και να βρούμε τρόπους να λύσουμε τα προβλήματα.

Τι είναι, στην πράξη, οι μαθητικές κοινότητες σε κάποια σχολεία; Είναι ο δημοφιλής πρόεδρος του δεκαπενταμελούς, είναι οι εκλογές και είναι και η οργάνωση μίας εκδρομής. Τριάντα χρόνια πριν, περίπου τη δεκαετία του '80, το 1985, είχαμε ένα νόμο για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που ισχύει μέχρι και σήμερα. Αυτός ο νόμος, λοιπόν, έλεγε ότι οι μαθητές πρέπει να έχουν πολύ ενεργό ρόλο στην καθημερινή ζωή του σχολείου.

Το 1986 ακολούθησε μία Υπουργική απόφαση, αυτό που ονομάζουμε κανονισμό μαθητικών κοινοτήτων, που έχετε μπροστά σας, που εξειδίκευσε αυτό το νόμο και θεσμοθέτησε τις μαθητικές κοινότητες. Αυτή η υπουργική απόφαση περιλαμβάνει πολλές ρυθμίσεις, πολλές ευχές, για το πώς θα ήθελε ο νομοθέτης να είναι τα πράγματα στο σχολείο. Αυτό που έχουμε διαπιστώσει ότι έχει γίνει τα τελευταία τριάντα χρόνια, είναι ότι στα περισσότερα σχολεία, αυτό που γίνεται είναι πολύ μακριά από αυτό που ονειρεύτηκε ο νομοθέτης.

Διαλέξαμε αυτό το θέμα, γιατί θεωρούμε ότι μετά από έντεκα χρόνια που επισκεπτόμαστε τα σχολεία και μιλάμε με τους μαθητές, ότι το θέμα της δημοκρατίας στο σχολείο είναι πάρα πολύ κρίσιμο, γιατί έχουμε διαπιστώσει ότι εκτός από τα υπόλοιπα προβλήματα που υπάρχουν στην εκπαίδευση και που τα περιγράψατε πολύ καλά, όπως οι ελλείψεις καθηγητών, η έμφαση στην ύλη, οι εξετάσεις κ.λπ., ένα, επίσης, από τα σημαντικά προβλήματα είναι η απαξίωση της σχολικής ζωής. Επίσης, γιατί θεωρούμε, ότι κάποια πράγματα, κάποιοι νόμοι αλλάζουν πιο δύσκολα, αλλά αυτός είναι ένας νόμος που μπορεί να αλλάξει.

Επίσης, θεωρούμε, ότι οι έφηβοι σήμερα περνάνε από ένα σχολείο που τους οδηγεί σε θυμό, σε πίεση, σε άγχος, σε απογοήτευση, ή σε πειθαρχία, βαθμοί, εξετάσεις κ.λπ.. Αυτό μας δείχνει, ότι λείπει ένα ποιοτικό στοιχείο από το σχολείο. Λείπει η έμφαση στον άνθρωπο, η έμφαση στο να σχετιζόμαστε μεταξύ μας. Εμείς θεωρούμε ότι σήμερα στην κρίση που οι έφηβοι νιώθουν ότι απειλούνται, είναι πολύ σημαντικό στο σχολείο να νιώθουν πρόσωπα και όχι αριθμοί. Οι ώρες που περνάει ένα παιδί στο σχολείο είναι πάρα πολλές και πρέπει το σχολείο να έχει τις διαδικασίες που δίνουν στο παιδί τη δυνατότητα να νιώθει ότι αξίζει.

Θέλουμε, λοιπόν, να ξαναφέρουμε στο προσκήνιο τη δημοκρατία στα σχολεία, γιατί έχουμε δει ότι στα σχολεία που εφαρμόζεται καλά ο κανονισμός, παρόλο που υπάρχουν οι εξετάσεις και το σύστημα που ξέρουμε, οι μαθητές είναι πιο χαρούμενοι, είναι πιο γεμάτοι. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το Μουσικό Σχολείο Κατερίνης, για το οποίο θα σας μιλήσει ο κ. Κυριακού.

Βλέπουμε, λοιπόν, μαθητές που εκτός από το άγχος και την πίεση έχουν και χαρά και θεωρούν ότι δεν πάνε χαμένες όλες οι ώρες στο σχολείο. Εμείς εκτιμούμε ότι το καλύτερο πράγμα που μπορεί να συμβεί σε ένα παιδί που περνάει το σχολείο από το Νηπιαγωγείο μέχρι το Λύκειο, είναι να μάθει να συνδέεται με τους άλλους, να σέβεται τους άλλους, να αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα, να γνωρίζει τα δικαιώματά του, να μπορεί να επικοινωνεί με τους υπεύθυνους του σχολείου, με τους καθηγητές και να μπορεί να βοηθήσει για να γίνει καλύτερο το σχολείο.

Γιατί θέλουμε έναν καινούργιο κανονισμό, αφού υπάρχει ένας; Γιατί θέλουμε αυτός ο κανονισμός να είναι πιο συγκεκριμένος, να είναι πιο συνοπτικός, να είναι πιο εύχρηστος και πιο κατανοητός από εκείνους που το χρησιμοποιούν, δηλαδή, από εσάς και από τους καθηγητές. Θέλουμε να αναβαθμιστεί ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων και να γίνει καλύτερος. Γι' αυτό έχουμε βάλει και κάποιες προβλέψεις, τις οποίες θα συζητήσουμε αργότερα, όπως το να υπάρχει τακτική συνεργασία μαθητών καθηγητών, να υπάρχει ένας υπεύθυνος καθηγητής, οι μαθητές να έχουν ρόλο στην επίλυση των δυσκολιών και των εντάσεων κ.λπ..

Θέλουμε να κάνουμε μία επανεκκίνηση, να ταράξουμε τα νερά σε ένα χώρο που θεωρεί ότι ο θεσμός αυτός δεν είναι και τόσο σπουδαίος. Ούτως ή άλλως, ξέρουμε ότι αυτός ο κανονισμός μαθητικών κοινοτήτων δεν είναι και πολύ διάσημος και γιατί δεν θέλουμε εδώ σήμερα να παίξουμε, απλώς, ένα παιχνίδι προσομοίωσης της Βουλής. Θέλουμε να φτιάξουμε κάτι συγκεκριμένο και ελπίζουμε να το δούμε αργότερα να υιοθετείται, να γίνεται πράξη και να μην μείνει μόνο στα χαρτιά.

Θέλουμε, δηλαδή, μετά από αυτές τις ημέρες εδώ, να κάνουμε μια εκστρατεία, μία ευαισθητοποίηση, μια εκπαίδευση των μαθητών και των καθηγητών πάνω στη δημοκρατία στο σχολείο.

Επίσης, ένα άλλο πράγμα που πιστεύουμε είναι ότι από το 1986 που βγήκε ο κανονισμός μαθητικών κοινοτήτων μέχρι σήμερα, έχουν αλλάξει πολλά στο σχολείο και στην κοινωνία. Ένα από τα καλά που έχουν αλλάξει, είναι ότι οι μεγάλοι έχουν αρχίσει να συνειδητοποιούν περισσότερο ότι τα παιδιά έχουν δικαιώματα και όχι μόνο τα γνωστά που όλοι ξέρουμε, στέγη, εκπαίδευση, τροφή κ.λπ., αλλά και αυτά που παλιότερα θεωρούνταν πολυτέλεια. Δηλαδή ότι τα παιδιά έχουν γνώμη και πρέπει να την ακούμε, για όλα τα θέματα που τους αφορούν. Επίσης, εμείς στο Συνήγορο του Παιδιού συμφωνούμε πάρα πολύ με την αφρικανική παροιμία που λέει ότι «δεν χρειάζεται να είσαι γέρος για να είσαι σοφός». Τα παιδιά είναι ειδικόι στο να είναι παιδιά. Έχουν τεράστια γνώση και εμπειρία του εκπαιδευτικού συστήματος, του σχολείου, του τι σημαίνει να είσαι μαθητής σήμερα. Δεν είναι η πηγή των προβλημάτων, είναι η πηγή της λύσης. Δεν είναι μόνο το μέλλον, που λένε οι ενήλικες, είναι και το παρόν. Άρα, θεωρούμε ότι πολλά από τα μέτρα που επηρεάζουν τα παιδιά, από τους νόμους που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται, θα έπρεπε, πριν να είχαν λάβει υπόψη τη γνώμη των παιδιών. Νομίζουμε ότι χάνεται μια ευκαιρία να έχουμε καλύτερους νόμους, καλύτερες αποφάσεις και προγράμματα προς όφελος των παιδιών. Γι' αυτό θεωρούμε ότι το θέμα που θα συζητήσουμε σήμερα, οι καλύτεροι εμπειρογνώμονες σε αυτό το θέμα είσατε εσείς και βέβαια, οι εκπαιδευτικοί σας.

Τέλος, θα ήθελα να σας πω, ότι για τη συγγραφή του σχεδίου νόμου που έχετε στα χέρια σας έχουμε αξιοποιήσει την εμπειρία του Συνηγόρου του Παιδιού από τις πάρα πολλές υποθέσεις που έχουμε χειριστεί τα τελευταία 10 χρόνια, έχουμε αξιοποιήσει όλες τις προτάσεις των παιδιών και των εκπαιδευτικών που ακούμε τόσα χρόνια που πηγαίνουμε στα σχολεία, έχουμε αξιοποιήσει τις προτάσεις της ομάδας Εφήβων Συμβούλων μας, που αποτελείται από 20 παιδιά που μας λένε σταθερά τη γνώμη τους για τα θέματα που τους αφορούν, έχουμε αξιοποιήσει τις συστάσεις Ευρωπαϊκών φορέων, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, τις απόψεις των Ευρωπαίων Συνηγόρων του Παιδιού και βέβαια, θέλουμε να αξιοποιήσουμε αυτά που θα ακούσουμε από εσάς σήμερα, αυτά που γράφατε ήδη στο φόρουμ και αυτά θα συζητήσουμε με τους καθηγητές, από το καλοκαίρι και μετά, πάλι πάνω στο ίδιο σχέδιο νόμου. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΡΗΝΗ - ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Παπαδημητρίου. Τον λόγο έχει ο κ. Δημήτριος Κυριακού, Διευθυντής του Μουσικού Σχολείου Κατερίνης. Παρακαλώ, έχετε το λόγο για 10 λεπτά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ (ειδικός εμπειρογνώμονας, Διευθυντής Μουσικού Σχολείου Κατερίνης): Σας ευχαριστώ. Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμα μέλη της Επιτροπής, αξιότιμοι έφηβοι βουλευτές, θα προσπαθήσω με όσο το δυνατόν πιο απλά λόγια, να σας μεταφέρω την εμπειρία μου από το σχολείο μας, το Μουσικό Σχολείο Κατερίνης. Βέβαια, έχω υπηρετήσει και από τη θέση του Υπεύθυνου Αγωγής Υγείας και ως εκπαιδευτικός όλα τα χρόνια και σε όλους τους τύπους σχολείων, σε Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο και Επαγγελματικά Λύκεια. Αξιοποιώντας, λοιπόν, όλη αυτή την εμπειρία, πιστεύω και θα προσπαθήσω να συμβάλω σε μια πιο ουσιαστική συζήτηση.

Ξεκινώντας, ως προς την υπάρχουσα νομοθεσία, εκτιμώ ότι ο θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων, φάνηκε στις περισσότερες περιπτώσεις ότι δεν λειτουργήσε. Έχασε ουσιαστικά το νόημα του, περιορίστηκε μόνο στις εκλογικές διαδικασίες και δεν προσανατολίστηκε στην ουσία της λειτουργίας του, που είναι η συμβολή στη βελτίωση της σχολικής ζωής. Επομένως, θα έλεγα ότι το ζητούμενο είναι πώς μπορεί να αξιοποιηθεί το θεσμικό πλαίσιο και μια που μιλάμε για νέο νόμο, πως μπορεί να διαμορφωθεί ένας τέτοιος νόμος, ο οποίος και να ανταποκρίνεται στην εποχή μας αλλά και να συμβάλλει ώστε οι μαθητικές κοινότητες να διαδραματίζουν καθοριστικό και θετικό ρόλο στη διαμόρφωση κλίματος συνεργασίας, κοινής δημιουργικής προσπάθειας και υπεύθυνης συμμετοχής στα ζητήματα του σχολείου.

Η δική μας εμπειρία, όπως σας είπα και πριν, είναι ενός ιδιαίτερου σχολείου, ενός μουσικού σχολείου, που είναι όπως ένα Γυμνάσιο και ένα Γενικό Λύκειο, γιατί είμαστε και Γυμνάσιο και Λύκειο, αλλά ταυτόχρονα έχουμε και τα μουσικά μαθήματα. Για εμάς, θα έλεγα ότι η εμπειρία μας έχει δείξει ότι πρώτη και βασική προϋπόθεση για όλα, είναι η δημοκρατική σχολική διοίκηση, ώστε να ενθαρρύνεται η ενεργός συμμετοχή των μαθητών στη ζωή του σχολείου με υπευθυνότητα, αλλά και με βάση ένα κοινό πλαίσιο αρχών, έναν κανονισμό λειτουργίας του σχολείου όπου ισχύει το ίδιο για όλους, μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Ο ρόλος του δεκαπενταμελούς μαθητικού συμβουλίου και γενικά της μαθητικής κοινότητας, κατά τη γνώμη μας, είναι όχι απλά σημαντικός, αλλά καθοριστικός στην βελτίωση του σχολικού κλίματος και της λειτουργίας του σχολείου. Εμείς αισθανόμαστε ότι αν πετύχαμε κάτι, το πετύχαμε εκεί όπου όλοι μαζί, και οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί, αλλά και οι γονείς υποστηρικτικά, ενώσαμε τις δυνάμεις μας, εργαστήκαμε συλλογικά νοιαστήκαμε πως θα βελτιώσουμε τη λειτουργία του σχολείου μας, πώς θα κάνουμε το σχολείο μας πιο όμορφο, ένα χώρο στον οποίο να χαιρόμαστε να ερχόμαστε, να μη θέλουμε να φύγουμε και όπου να κυριαρχεί ο σεβασμός προς τον άλλον, η κατανόηση και η αλληλεγγύη και ταυτόχρονα ο διάλογος και η διοργάνωση, με βάση ένα κοινό και σταθερό πλαίσιο λειτουργίας, όπως είπαμε πριν.

Νομίζω, ότι εδώ αξίζει να κάνω μια πολύ μικρή και σύντομη αναφορά στις συνθήκες, στις οποίες εμείς εργαζόμαστε. Εμείς είμαστε ένα σχολείο που λειτουργεί από το 2000, είναι η 14^η χρονιά. Στεγαζόμαστε σε

προκάτ κατασκευές και σε παλαιά κτίρια. Είναι μια παλιά υπηρεσία εγγείων βελτιώσεων, ένα κτίριο χτισμένο πριν πολλά χρόνια. Δεν έχουμε σύγχρονο διδακτήριο και μας λείπουν βασικές υποδομές, απαραίτητες για να σχολείο γενικά, αλλά ιδιαίτερα για ένα μουσικό σχολείο. Για παράδειγμα, δεν έχουμε αίθουσα εκδηλώσεων. Δεν έχουμε αίθουσες για τα ατομικά μουσικά μαθήματα, δεν έχουμε αίθουσες για τα μουσικά σύνολα. Έχουμε δυσκολίες στη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας. Ταυτόχρονα, και ίσως αυτό να είναι αυτονόητο, ότι έχουμε συνηθίσει πολλές φορές να ακούμε υποσχέσεις ότι όλα αυτά τα προβλήματα του σχολείου μας θα λυθούν, χωρίς, όμως, να υπάρχει αντίκρισμα, κάποια πρακτική ενέργεια, με όλα όσα αυτό συνεπάγεται.

Θα μπορούσαμε, λοιπόν, απλώς να διαμαρτυρόμαστε για όλα αυτά, αλλά και για άλλα πολλά προβλήματα, που δεν μπορούν να αναλυθούν εδώ. Θα μπορούσαμε να έχουμε παραιτηθεί, λαμβάνοντας υπόψη και τις γενικότερες δυσκολίες του εκπαιδευτικού συστήματος που επισημάνθηκαν και από εσάς στη χθεσινή άτυπη συζήτηση, αλλά τα ξέρουμε όλοι μας. Είτε μιλάμε για τον ασφυκτικό χρόνο στα σχολεία, για το σύστημα, όπως πριν ανέφερε η κυρία Παπαδημητρίου, που στηρίζεται στις εξετάσεις κ.ο.κ..

Εμείς, όμως, πήραμε μια διαφορετική απόφαση. Σκεφτήκαμε τι μπορούμε να κάνουμε όλοι μαζί, για να δημιουργήσουμε αυτές τις συνθήκες που θα μας επιτρέπουν να λειτουργήσουμε σωστά, ώστε το δημόσιο σχολείο να επιτελεί το ρόλο του, που είναι να παρέχει στα παιδιά ποιοτική παιδεία και να αισθάνονται ότι από το σχολείο μαθαίνουν και τους υποστηρίζει στο στόχο τους. Ξέρουμε ότι δεν μπορούμε να αλλάξουμε την εκπαιδευτική πολιτική, δεν αλλάζει από εμάς. Μπορούμε, όμως, να αλλάξουμε τη ζωή του σχολείου μας προς το καλύτερο, για να είναι το σχολείο χώρος έκφρασης και δημιουργίας. Στηρίξαμε τη λειτουργία μας στο διάλογο και την εμπιστοσύνη. Διάλογο για όλα τα ζητήματα, στα οποία έχουμε την αρμοδιότητα να πάρουμε αποφάσεις. Κάθε ζήτημα, το οποίο είναι μέσα στις αρμοδιότητές μας, το συζητάμε και φυσικό είναι να μη συμφωνούμε σε όλα. Επίσης, εμπιστοσύνη στους μαθητές και τις μαθήτριες μας, ότι μπορούν να αναλάβουν θετικές πρωτοβουλίες και ότι όταν τις αναλαμβάνουν, συνήθως μας εκπλήσσουν.

Στην αρχή της χρονιάς πραγματοποιείται συζήτηση του Διευθυντή του σχολείου με όλους τους μαθητές. Αυτή η συζήτηση προσαρμόζεται στην πραγματικότητα για να είναι και ουσιαστική. Φέτος, για παράδειγμα, τη χρονία που πέρασε, έγινε ξεχωριστά για το Γυμνάσιο και ξεχωριστά για το Λύκειο. Εκεί συζητήσαμε, πρώτα απ' όλα ποιες προτάσεις έχουν διατυπώσει οι μαθητές, με βάση και ένα ερωτηματολόγιο που δίνουμε στο τέλος της προηγούμενης χρονιάς. Δηλαδή, ρωτάμε τα παιδιά, τι σας άρεσε και τι δεν σας άρεσε στη χρονιά που πέρασε και τι άλλο θα θέλατε να γίνει, τι θα προτεινάτε.

Όλα αυτά παρουσιάζονται συνοπτικά και με βάση αυτό, αλλά και με βάση τη συζήτηση με τα παιδιά, προσπαθούμε να καταλάβουμε τι πιστεύουν τα παιδιά μας ότι πρέπει να γίνει στον δικό μας συγκεκριμένο χώρο, με τις συγκεκριμένες συνθήκες λειτουργίας, για να γίνουμε καλύτεροι. Εκεί συζητάμε και θέματα, στα οποία είναι φυσικό να έχουν ενισχυμένο ρόλο οι μαθητές. Παράδειγμα, ο προγραμματισμός των εκπαιδευτικών εκδρομών, το οποίο το κάνουμε από την αρχή της χρονιάς. Μάλιστα τα παιδιά συμμετέχουν και στον σχεδιασμό του προγράμματος των εκδρομών. Καθημερινά ζητήματα λειτουργίας, μικρές βελτιώσεις στις υποδομές, αυτά που εντοπίζουν τα παιδιά ότι τους δυσκολεύουν και θέλουν να αλλάξουν.

Επίσης, αυτονόητο είναι ότι συζητάμε για τον θεσμό των μαθητικών κοινοτήτων, τον εξηγούμε και λύνονται πιθανές απορίες. Συζητάμε επίσης πώς μπορούμε εμείς να αξιοποιήσουμε τον θεσμό, το πλαίσιο που υπάρχει μέχρι τώρα, για να λειτουργήσουμε καλύτερα.

Τι έγινε φέτος αφού εξελέγη το δεκαπενταμελές; Καθιερώθηκε με απόφαση του δεκαπενταμελούς, όλες οι συνεδριάσεις να γίνονται Σάββατο, εκτός διδακτικού ωραρίου. Ίσως αυτό να φαίνεται λίγο παράξενο, όμως πραγματικά δύο φορές το μήνα περίπου, γίνονταν οι συναντήσεις του δεκαπενταμελούς, συνήθως ακολουθούσε συνάντηση του δεκαπενταμελούς με τον Διευθυντή του σχολείου και το Σύλλογο Γονέων για να συζητήσουν από κοινού όλα τα προβλήματα.

Αξίζει εδώ να επισημάνω, ότι στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, ήδη για τρίτη χρονιά τώρα, το σχολείο μας τα Σάββατα είναι ανοιχτό. Αυτό προέκυψε από την ανάγκη των παιδιών. Το εξηγώ απλά, είμαστε Μουσικό Σχολείο και τα παιδιά πρέπει να μελετούν μουσικά όργανα. Δεν έχουν όλα τα παιδιά μουσικά όργανα και τη δυνατότητα να έχουν στο σπίτι τους, οπότε το σχολείο είναι ανοιχτό με ενισχυτική διδασκαλία και μελέτη μουσικών οργάνων.

Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν γίνονταν αυτές οι συναντήσεις. Οι συναντήσεις ήταν ουσιαστική συζήτηση, περιεχόμενο και εξαιρετική συνεργασία με αποτελέσματα υπέρ των μαθητών. Η τρίωρη συνέλευση, η κεντρική που γίνεται στο μέσο της χρονιάς, έγινε μέσα στις ώρες διδασκαλίας. Έγινε μία πολύ ουσιαστική συζήτηση, εδώ θα άξιζε να σας παρουσιάσω τα αποτελέσματα αυτής της συζήτησης. Όμως, ως αποτέλεσμα των αποφάσεων του δεκαπενταμελούς, τα παιδιά πρότειναν στη γενική συνέλευση και αποφασίστηκε ομόφωνα να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να γίνουν στο σχολείο οι συνθήκες που σας περιέγραφα πιο όμορφες. Τι έκαναν; Καθάρισαν τις αίθουσες, αυτό έγινε από τα τμήματα και στη συνέχεια προχωρήσαμε στο βάσιμο των αιθουσών με δική μας πρωτοβουλία, η οποία ολοκληρώνεται αυτό το διάστημα.

Επίσης, τα παιδιά είπαν ότι το πρόβλημά τους είναι μεγάλο, αλλά δεν λύνεται με κατάληψη, λύνεται με θετικές δημιουργικές πρωτοβουλίες. Γι' αυτό και ενισχύθηκαν όλα αυτά που είπαμε μέχρι τώρα. Ένα παράδειγμα ακόμη, ότι αποφάσισαν τα παιδιά να μην γίνει ο κλασικός μαθητικός χορός, που ακούμε ότι γίνεται. Έγινε ένας χορός με κοινή συνεργασία μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων, με αποτέλεσμα να αποφέρει πολύ σημαντικά έσοδα, τα οποία διαχειρίστηκε προς όφελος των παιδιών, το δεκαπενταμελές.

Αυτό που θα μπορούσα να πω είναι ανατρέχοντας στο κείμενο του σχεδίου νόμου και αναλογιζόμενος τη δική μας εμπειρία, θα ήθελα να απευθυνθώ προς εσάς και να πω, ότι δεν μπορούμε να αλλάξουμε την

εκπαιδευτική πολιτική, μπορούμε όμως να κάνουμε πολύ σημαντικά βήματα μέσα στα όρια των δικών μας αρμοδιοτήτων. Μπορούμε με κοινή προσπάθεια να αλλάξουμε το σχολείο μας, να το κάνουμε πιο ελκυστικό. Να είναι χώρος εκπαίδευσης στη δημοκρατία και να καλλιεργεί τον αλληλοσεβασμό και την αλληλεγγύη. Σας ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Νομίζω ότι ήταν πολύ σημαντική η εμπειρία την οποία μας μετέφερε ο κ. Κυριακού. Καθένας από εμάς θα ήθελε να είναι σε ένα τέτοιο σχολείο και νομίζω ότι είναι στο χέρι μας να το φτιάξουμε έτσι ακριβώς.

Πριν περάσουμε στην ψηφοφορία, αν υπάρχει κάποια αντίρρηση επί της αρχής του νομοσχεδίου, να ειπωθεί. Ψηφίζουμε επί της αρχής, αν συμφωνούμε ότι χρειάζεται ένας τέτοιος κανονισμός, να αλλάξει δηλαδή ο προηγούμενος κανονισμός και να έρθει ένας άλλος.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Ν.Σερρών): Να προτείνουμε δηλαδή δικές μας απόψεις σχετικά με αυτό;

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τις δικές σας απόψεις θα τις προτείνετε στη συζήτηση επί των άρθρων. Τώρα συζητάμε αν χρειάζεται αυτή η αλλαγή του κανονισμού ή όχι, δηλαδή τοποθετούμαστε επί της αρχής.

Υπάρχει κάποια αντίρρηση σ' αυτό;

Ωραία, ποιοι είναι υπέρ;

Ποιοι είναι κατά;

Ποιοι δηλώνουν παρών;

(Σ' αυτό το σημείο έγινε ψηφοφορία δι' ανάτασης της χειρός)

Γίνεται δεκτός ο κανονισμός κατά πλειοψηφία, επί της αρχής.

Θα περάσουμε τώρα στη συζήτηση επί των άρθρων.

Εκ μέρους του Συνηγόρου του Παιδιού, στα κεφάλαια 1 και 2 θα είναι εισηγήτρια η κ. Παπαδημητρίου.

Έχετε το λόγο.

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Έχουμε όλοι μπροστά μας το σχέδιο νόμου.

Άρθρο 1: συμμετοχή των μαθητών στη σχολική ζωή. Αυτό το άρθρο, όπως έχετε διαβάσει, ορίζει τι σημαίνει συμμετοχή. Λέει ότι η συμμετοχή είναι δικαίωμα των μαθητών και ότι χωρίς αυτήν δεν μπορούν να λειτουργήσουν ούτε μαθητικές κοινότητες ούτε να υπάρχει δημοκρατικό σχολείο. Ο ορισμός αυτός, δηλαδή τι είναι συμμετοχή, λείπει από τον κανονισμό που ισχύει τώρα. Ο κανονισμός που ισχύει τώρα στο αντίστοιχο άρθρο γράφει γενικά ποιος είναι ο σκοπός του σχολείου. Η συμμετοχή ως δικαίωμα των παιδιών ορίζεται στο άρθρο 12 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αυτό το άρθρο που είναι πάρα πολύ σημαντικό, αναφέρει ότι η πολιτεία πρέπει να εγγυηθεί ότι τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους για οποιοδήποτε θέμα τα αφορά και ότι οι μεγάλοι πρέπει να την λαμβάνουν υπόψη, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα των παιδιών.

Αυτό το άρθρο επίσης λέει ότι πρέπει να δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα να ακούγονται, είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω εκπροσώπου ή ενός μηχανισμού. Από τότε που υιοθετήθηκε η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και μετά, παγκοσμίως αλλά και στη χώρα μας, συζητιέται πολύ το δικαίωμα συμμετοχής. Έχουν γραφτεί πάρα πολλές εκθέσεις, που λένε πόσο σημαντικό είναι να ακούσ τα παιδιά στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινότητα κ.λπ.. Έχουν πραγματοποιηθεί πάρα πολλές έρευνες που αποδεικνύουν ότι όταν τα παιδιά λένε τη γνώμη τους, οι αποφάσεις είναι καλύτερες. Έχει αποδειχτεί δηλαδή, ότι υπάρχουν θετικές αλλαγές στη ζωή των παιδιών όταν τα παιδιά συνεισφέρουν τη γνώμη τους.

Όπως θα παρατηρήσατε στο άρθρο αυτό γράφει: «η έκθεση των απόψεων των μαθητών και η ακρόασή τους από τους εκπαιδευτικούς και τους άλλους μαθητές». Ακρόαση σημαίνει ότι δεν λέω απλώς τη γνώμη μου, αλλά πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να γίνεται αποδεκτό οτιδήποτε λένε οι μαθητές, σημαίνει όμως ότι πρέπει να γίνεται αντικείμενο σκέψης και επεξεργασίας αυτό που λένε οι μαθητές.

Ο ορισμός της συμμετοχής λέει ότι τα παιδιά έχουν την εξουσία να διαμορφώνουν τη διαδικασία και το αποτέλεσμα. Συμμετοχή, τέλος, σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να δίνουν στους μαθητές αρμοδιότητες και ευθύνες. Πρέπει δηλαδή να τους δίνουν και τις συνθήκες και την ευκαιρία να πάρουν οι μαθητές τις ευθύνες και τις αρμοδιότητες.

Στην τελευταία παράγραφο του άρθρου λέει ότι οι μαθητές μπορούν και πρέπει να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για να γίνει καλύτερο το σχολείο. Αυτό γιατί όπως σας είπα πριν, έχει αποδειχτεί ότι όταν τα παιδιά έχουν το κατάλληλο πλαίσιο και την ευκαιρία, μπορούν να δράσουν εξαιρετικά αποτελεσματικά και υπεύθυνα.

Αυτό είναι περίπου το άρθρο 1. Είναι λίγο θεωρητικό αλλά εξαιρετικά σημαντικό, για να ξέρουν και τα ίδια τα παιδιά και οι εκπαιδευτικοί τι εννοούμε όταν λέμε συμμετέχουμε στο σχολείο.

Το άρθρο 2, που είναι λίγο πιο τεχνικό, περιγράφει την έννοια, το σκοπό και τον χαρακτήρα των μαθητικών κοινοτήτων, αυτό που ξέρετε όλοι. Γράφει δηλαδή τι είναι η μαθητική κοινότητα του τμήματος, τι είναι η σχολική μαθητική κοινότητα, οι μαθητές και οι μαθήτριες όλου του σχολείου, γράφει τι πετυχαίνουμε με τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων, πετυχαίνουμε να λειτουργήσει το σχολείο καλύτερα, το διάλογο, τη συνεργασία. Εμείς έχουμε προσθέσει και μια πρόταση και δεν ξέρω αν το έχετε προσέξει, που λέει ότι πρέπει να σεβόμαστε τη διαφορετικότητα, να δίνουμε σημασία στην ισότητα και στη συμφιλίωση, αυτή είναι δική μας

προσθήκη, επίσης στις τελευταίες διατάξεις το 2.3 και 2.4 γράφει γενικά ποιος είναι ο χαρακτήρας των μαθητικών κοινοτήτων. Ποιος είναι; Ότι ανταλλάσσουν απόψεις μέσα από συνελεύσεις, ότι εκλέγουν τους εκπροσώπους τους, ότι οι εκπρόσωποί μεταφέρουν τις αποφάσεις τους εκπαιδευτικούς και ότι συμμετέχουν σε συναντήσεις για να λυθούν προβλήματα και εντάσεις.

Αυτά με δύο λόγια είναι τα δύο πρώτα άρθρα και περιμένουμε και τις δικές σας απόψεις. Ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Ευχαριστούμε πολύ, τώρα θα περάσουμε στους έφηβους βουλευτές που θα τοποθετηθούν και ξεκινάμε με την πρώτη έφηβη βουλευτή, τη Βιλίτσκου Χριστίνα από την Α΄ Αθήνας. Έχετε το λόγο για 2 λεπτά.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΙΛΙΤΣΚΟΥ (Α΄ Αθήνας): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, επειδή η δημοκρατική συνείδηση δεν είναι έμφυτη αλλά καλλιεργείται, θα πρέπει να επιβάλλεται οι μαθητικές κοινότητες να συναντιούνται και αυτό σημαίνει να γίνονται όλες οι συνελεύσεις που προβλέπεται τόσο μέσα στην τάξη από το πενταμελές, όσο και σε ολόκληρο το σχολείο από το δεκαπενταμελές συμβούλιο. Ακόμα σημαίνει ότι πρέπει να αφιερώνεται χρόνος από τους εκπαιδευτικούς να ενημερώνουν τους μαθητές για το ρόλο, τη σκοπιμότητα και την αξία των μαθητικών συμβουλίων.

Διότι σε αρκετά σχολικά ιδρύματα υπάρχει έλλειψη ενημέρωσης για θέματα που αφορούν το μαθητικό κοινό. Επίσης θεωρούμε σκόπιμο να προβλέπεται συγκεκριμένος αριθμός συναντήσεων του δεκαπενταμελούς με τη διεύθυνση του σχολείου, ενώ θα πρέπει να εφαρμόζεται αυτό ήδη. Προβλέπεται από τον νόμο ήδη η λειτουργία του σχολικού συμβουλίου για τη συμμετοχή των εκπροσώπων των μαθητών. Θεωρούμε αναγκαία την αύξηση των συνελεύσεων των μαθητικών κοινοτήτων για μια καλύτερη και πιο συλλογική κίνηση για την επιδίωξη του καλύτερου για εμάς.

Διότι ο χρόνος που έχουμε για να συζητήσουμε συλλογικά είναι λίγος, γιατί δεν υπάρχει μια άποψη, αλλά κάθε μια διαφορετική από τον μαθητή. Με τον περιορισμό χρόνου περιορίζονται και οι φωνές μας. Σας ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Ευχαριστούμε, ο λόγος τώρα στην Δήμου Φρειδερίκη από τη Λάρισα, για 2 λεπτά.

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ ΔΗΜΟΥ (Ν. Λάρισα): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμοι συμμαθητές, θα ήθελα να επισημάνω και εγώ την αναγκαιότητα της ύπαρξης των άρθρων 1 και 2 του νομοσχεδίου, διότι ορίζεται πλήρως ο χαρακτήρας, ο σκοπός, η έννοια και η συμμετοχή, καθώς και οι τρόποι συμμετοχής των μαθητών μέσα στη σχολική ζωή. Είναι απαραίτητη η ενημέρωση των μαθητών όσον αφορά τους τρόπους που μπορούν να συμμετέχουν οι ίδιοι ενεργά στις κοινότητες, ώστε να αναλάβουν τις ευθύνες τους και τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους άλλους συμμαθητές και στο σχολείο τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 πρέπει επίσης να κατανοήσουμε τις δυνατότητες που μας δίνονται μέσα από τις κοινότητες, διότι έτσι γινόμαστε ενεργά μέλη μέσα στο σύνολο των μαθητών και οι ενέργειές μας γίνονται προσπάθειες για να καταφέρουμε να αλλάξουμε αυτά που μας ενοχλούν. Επίσης, στο άρθρο 2 ενισχύεται ιδιαίτερα το ομαδικό πνεύμα, ο διάλογος και η συνεργασία που είναι απαραίτητα στοιχεία για τη δημοκρατικότητα σε οποιαδήποτε κοινότητα και πρέπει όσο μπορούμε να καταλάβουμε ότι εμείς που συμμετέχουμε στις μαθητικές κοινότητες και όσοι συμμετέχουν, αντιπροσωπεύουν το σύνολο των συμμαθητών τους και δεν είναι μόνοι τους σε αυτό.

Εφόσον λοιπόν τους δίνεται αυτή η ευκαιρία, θα πρέπει να πάρουν στα σοβαρά το ρόλο τους, προσπαθώντας όσο περισσότερο γίνεται να αλλάξουν μέσα από τη συμμετοχή τους ότι μπορούν. Ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Ευχαριστούμε πολύ, ο επόμενος έφηβος βουλευτής είναι ο Ευαγγελάτος Κυριάκος, από την Κεφαλονιά.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ (Ν. Κεφαλληνίας): Με κάλυψαν οι προηγούμενοι, σας ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Συντομότατος, επόμενος ομιλητής είναι ο Ζωγράφος Αντώνιος από την Α΄ Αθήνας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ (Α΄ Αθήνας): Αγαπητοί κύριοι Βουλευτές, αξιότιμη Επιτροπή, αγαπητοί συνάδελφοι, γενικά το σχολείο είναι η μικρογραφία της δημοκρατικής μας κοινωνίας που στοχεύει στην ανατροφή υπεύθυνων πολιτών με ορθή σκέψη. Όπως στην κοινωνία, ο λαός εκλέγει τους αντιπροσώπους του, αναλογικά και στις κλειστές μαθητικές κοινωνίες, οι μαθητικές κοινότητες είναι υπεύθυνες για την ομαλή και δημοκρατική λειτουργία κάθε σχολείου. Ο ρόλος της μαθητικής κοινότητας είναι με το διάλογο να καταφέρει τη βελτίωση στη σχέση εκπαιδευτικών – μαθητών, η οργάνωση αθλητικών - μουσικών εκδηλώσεων και άλλων δραστηριοτήτων που στοχεύουν στη συμμετοχή των μαθητών στα κοινά του σχολείου και οι οποίες μετατρέπουν το σχολείο από καταναγκαστικό, σε ένα χώρο όπου οι μαθητές περνούν ευχάριστα και δημιουργικά την ημέρα τους.

Μέσω των μαθητικών κοινοτήτων καλλιεργείται επίσης το αίσθημα ευθύνης και με την ανάληψη πρωτοβουλιών και καθηκόντων οι μαθητές προετοιμάζονται να αντιμετωπίσουν τη ζωντανή κοινωνία. Ο ρόλος τους δηλαδή έχει συμβολή και στη μελλοντική ζωή των νέων. Υπάρχουν περιπτώσεις βέβαια που ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων και τα καθήκοντα τους περιορίζονται από τους ίδιους τους μαθητές, οι οποίοι νιώθουν συνεχώς πως καθοδηγούνται από τους εκπαιδευτικούς, με αποτέλεσμα να φοβούνται να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να καταπατούνται τα δικαιώματά τους. Σαφώς έχουν υλοποιηθεί τα πρώτα καινοτόμα βήματα στην επαφή εκπαιδευτικών - μαθητών, ωστόσο ακόμα υπάρχει τεράστιο περιθώριο βελτίωσης για τη δημοκρατία στα σχολεία.

Οι μαθητές από τη δική τους πλευρά δεν θα πρέπει να καταχρώνται τα δικαιώματα τα δικαιώματα που τους έχουν παραχωρηθεί και οι καθηγητές να δείχνουν την απαραίτητη εμπιστοσύνη στα παιδιά ώστε να αποκτήσουν νόημα τα μαθητικά συμβούλια. Σας ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Εμείς ευχαριστούμε, πριν περάσουμε στον επόμενο ομιλητή να καλημερίσουμε και τον κ. Καράμπελα, Βουλευτή Βοιωτίας, που βρίσκεται σήμερα μαζί μας, θα προεδρεύσει το απόγευμα σε άλλο τμήμα και ο λόγος τώρα στην έφηβο βουλευτή Αιτωλοακαρνανίας, Μάρρα Ερσίλντα.

ΕΡΣΙΛΝΤΑ (ERSILDA) MAPPA (MARRA) (N. Αιτωλοακαρνανίας): Αξιότιμοι κύριοι και έφηβοι βουλευτές, η συμμετοχή των μαθητών στη σχολική ζωή είναι αναγκαία. Όταν οι μαθητές κατέχουν ενεργό ρόλο στη λήψη αποφάσεων, καθώς και όταν εκφράζουν τις απόψεις τους σε σχολικά θέματα, η σχολική ζωή βελτιώνεται. Αυτό συμβαίνει διότι το σχολείο θα φέρει τις αλλαγές που επιθυμούν οι ίδιοι οι μαθητές, στο επιτρεπτό πάντα σημείο, καθώς και οι μαθητές με τη συμμετοχή τους σε αυτές τις ενέργειες, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τη δημοκρατία και όχι απλά τι σημαίνει.

Την περίοδο αυτή παρατηρείται μια έξαρση σοβαρών προβλημάτων, όπως η αναζωπύρωση του ρατσισμού και του εθνικισμού, καθώς και η βαθιά οικονομική κρίση. Τα προβλήματα αυτά φαίνονται ανεξέλεγκτα, και συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της δημαγωγίας, της προπαγάνδας και του λαϊκισμού από τους εχθρούς της δημοκρατίας. Για να λυθούν τα παραπάνω προβλήματα εμείς οι μαθητές, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε την πολυτιμότητα του αγαθού που ονομάζεται δημοκρατία, διότι εμείς αποτελούμε το μέλλον αυτής της χώρας.

Σε αυτό συμβάλλει καθοριστικά ο θεσμός που ονομάζεται μαθητική κοινότητα. Χάρη στο θεσμό των μαθητικών κοινοτήτων, το σχολείο λειτουργεί δημοκρατικά και υπάρχει συμφιλώση, ισότητα και προστασία των δικαιωμάτων του μαθητή, αλλά και του καθηγητή. Όμως δυστυχώς σήμερα ο θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων υπολειπόμενος ή σε μερικές περιπτώσεις δεν λειτουργεί καθόλου. Γι' αυτό θα πρέπει όλοι να αντιμετωπίσουμε με σοβαρότητα τις μαθητικές κοινότητες και να επιλέγουμε για αυτές τα ικανότερα άτομα, και όχι αυτά που έχουν μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα. Σας ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Και εμείς ευχαριστούμε, ο λόγος στον έφηβο βουλευτή από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Μαρούτσο Δημήτριο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΡΟΥΤΣΟΣ (Η.Π.Α.): Αξιότιμοι Βουλευτές και έφηβοι βουλευτές, βλέποντας από έξω, από την Αμερική, βλέπω ότι σε αυτά τα νομοσχέδια που έρχονται, λείπει κάτι, και αυτό που λείπει είναι ο τελικός σκοπός. Αυτός ο τελικός σκοπός πρέπει να είναι γραμμένος επάνω στο νομοσχέδιο.

Και αυτό είναι και το κεντρικό θέμα γιατί, έχουμε αυτή την εκπαίδευση και γιατί έχουμε μαθητικές κοινότητες; Και το κεντρικό θέμα, πρέπει να είναι ότι η εκπαίδευση της Ελλάδας πρέπει να φτιάχνει μηχανές, όχι μόνο των τεχνολογιών αλλά και μηχανές της κοινωνίας, της εταιρείας, του περιβάλλοντος και πρώτα από όλα της Ελλάδας. Επίσης, προτείνω να γράψουμε αυτόν το τελικό σκοπό επάνω στο νομοσχέδιο για να δούμε ποιος είναι ο τελικός σκοπός των μαθητικών κοινοτήτων. Σας ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ-ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Ευχαριστούμε, το λόγο έχει η Μήτσα Πετρίνα από την Πέλλα.

ΠΕΤΡΙΝΑ ΜΗΤΣΚΑ (N. Πέλλας) : Αξιότιμοι Βουλευτές, αγαπητοί συνάδελφοι, ως γνωστόν το νομοσχέδιο από τα μαθητικά μας χρόνια, μας δίνει τη δυνατότητα να μάθουμε να βιώνουμε τους δημοκρατικούς θεσμούς. Οι μαθητικές κοινότητες είναι θεσμοθετημένες από το νόμο, ώστε να υπερασπιζόμαστε κι εμείς τα δικαιώματα μας. Το σχολείο εν μέρει, προσπαθεί να λειτουργήσει με δημοκρατικές διαδικασίες. Οι μαθητές όμως, έχουν και υποχρεώσεις και δικαιώματα. Πολλοί από αυτούς τους μαθητές όμως εκμεταλλεύονται αυτή την κατάσταση, κι έτσι η δημοκρατία ουσιαστικά δεν υπάρχει και καταστρατηγείται. Πιστεύω ότι, ο θεσμός αυτός έχει και θετικά γιατί με αυτό τον τρόπο, μαθαίνουμε να εκκολαπτόμαστε γιατί εμείς είμαστε η νέα γενιά, και μαθαίνουμε τη δημοκρατία ουσιαστικά με αυτό τον τρόπο, γιατί είμαστε οι επόμενοι πολίτες που θα ψηφίσουμε κι εμείς.

Ο θεσμός αυτός, θεωρητικά προάγει τη δημοκρατία στο σχολείο και διαμορφώνει υπεύθυνους αυριανούς πολίτες. Για να λειτουργήσει εποικοδομητικά όμως είναι αναγκαία η επιλογή των σωστών αντιπροσώπων και αλλαγή της νοοτροπίας αυτών των μαθητών. Πρέπει εμείς οι μαθητές, να αντιμετωπίσουμε με ωριμότητα και υπευθυνότητα την εκλογική διαδικασία στο χώρο του σχολείου για να αλλάξει το μέλλον. Γιατί το σχολείο είναι το κύτταρο της κοινωνίας. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΡΗΝΗ-ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Ευχαριστούμε, το λόγο έχει ο Παναγιώτης Παναγιωτακόπουλος από τη Μεσσηνία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (N. Μεσσηνίας): Αξιότιμοι Βουλευτές, αξιότιμα μέλη της Επιτροπής, αγαπητοί συνάδελφοι έφηβοι βουλευτές. Θα ήθελα αρχικά, να ευχαριστήσω το Ίδρυμα της Βουλής που μου έδωσε την ευκαιρία να πάρω να μέρος σε αυτό το πολύ ενδιαφέρον πρόγραμμα, που σίγουρα θα αποτελέσει μια αξέχαστη εμπειρία.

Στη συνέχεια, νομίζω πως αξίζει να επισημάνουμε πως το σχολείο αποτελεί μικρογραφία της κοινωνίας και πως αν λειτουργήσει σωστά, θα μπορέσει να συμβάλει στην ανάδειξη του δημοκρατικού ιδεώδους στα μάτια των νέων, καθώς θα δώσει σε αυτούς την ευκαιρία για έκφραση απόψεων, συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, ανάληψη ευθυνών και αρμοδιοτήτων. Αν οι μαθητικές κοινότητες, που αποτελούν ένα μεγάλο κομμάτι των σχολείων λειτουργήσουν σωστά, τότε θα υπάρχει διάλογος και συνεργασία ανάμεσα σε καθηγητές και μαθητές, τα προβλήματα στα σχολεία θα μπορούν να αντιμετωπίζονται ευκολότερα, θα υπάρξει βελτίωση της ποιότητας στη σχολική ζωή και πάνω από όλα θα ανταλλάσσονται απόψεις που θα βοηθήσουν πολύ τους αυριανούς

πολίτες, που δεν είναι άλλοι από τους μαθητές. Δυστυχώς, στα περισσότερα σχολεία σήμερα οι συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων, που υπό προϋποθέσεις θα μπορούσαν να αποτελούν μεγάλη δύναμη στα χέρια των μαθητών, είτε δεν γίνονται ποτέ είτε γίνονται χωρίς αποτέλεσμα, απλά για να χαθούν κάποιες ώρες από το σχολικό ωράριο.

Όλα αυτά, έχουν ως συνέπεια την υποτίμηση του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων, που με τη σειρά της φέρνει την δημιουργία κλειστών ομάδων, συμμοριών, που δημιουργεί εντάσεις ανάμεσα στους μαθητές και τους καθηγητές. Θα πρέπει συνεπώς, όλοι μας να βάλουμε ένα μικρό κομμάτι ώστε να λύσουμε το πρόβλημα των μαθητικών κοινοτήτων και γενικότερα του σχολείου, να σεβαστούμε αυτό το θεσμό, έτσι ώστε το σύστημα να βελτιωθεί και να πλησιάσει, όσο το δυνατόν περισσότερο, το ιδανικό για τον καθένα από εμάς. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΡΗΝΗ - ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος) : Ευχαριστούμε, το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Ευτυχία Χριστοδούλου από την Κύπρο, τελευταία ομιλήτρια για τα άρθρα 1 και 2.

ΕΥΤΥΧΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ (Κύπρος) : Αξιότιμη Επιτροπή, αξιότιμοι συνάδελφοι Βουλευτές, με έχουν καλύψει οι προηγούμενοι συνάδελφοι. Απλά έχω να προσθέσω ότι, όπως όλοι γνωρίζουμε, οι μαθητικές κοινότητες έχουν σκοπό την βελτίωση της σχολικής ζωής. Έτσι συμφωνώ ότι ο σκοπός τους είναι να βελτιωθεί η σχέση του καθηγητή και του μαθητή, να υπάρξει σωστή επικοινωνία μεταξύ τους, αλλά και να οργανώνουν διάφορες δραστηριότητες όπως μουσικές και αθλητικές. Με αυτόν τον τρόπο ερχόμαστε στο άρθρο 1, όπου μπορούν όλοι οι μαθητές να έχουν το δικαίωμα συμμετοχής σε οτιδήποτε θέλουν και να έχουν την άποψη και το δικαίωμα σε οτιδήποτε τους αφορά, να μπορούν να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους με αυτόν τον τρόπο.

ΕΙΡΗΝΗ - ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Θα περάσουμε τώρα στη δεύτερη ενότητα που αποτελείται από τα άρθρα 3, 4 και 5. Το λόγο έχει η κ. Αλεξάνδρα Μοσχοπούλου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Σας ευχαριστώ. Προχωρώ σε πιο τεχνικά ζητήματα τα οποία ωστόσο έχουν μία σημασία για τη λειτουργικότητα, ακριβώς αυτών των οργάνων που προσπαθούμε να ενδυναμώσουμε και θα περάσω κατευθείαν στις βελτιώσεις και τις καινοτομίες που εισηγούμαστε με τον συγκεκριμένο νομοσχέδιο, για να δούμε τι θέλουμε να πετύχουμε ακριβώς.

Στο άρθρο 3, μιλάμε για τα όργανα, τη σύνθεση και τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων. Τα όργανα παραμένουν τα ίδια, η γενική συνέλευση του τμήματος, το πενταμελές μαθητικό συμβούλιο, η γενική συνέλευση του σχολείου και το δεκαπενταμελές μαθητικό συμβούλιο. Περίπου ίδιες είναι οι λειτουργίες και οι αρμοδιότητες, οι οποίες παρόλα αυτά θα ήθελα να επισημάνω ότι εκφεύγουν αυτών των στενών αρμοδιοτήτων που εμείς σκεφτόμαστε και ξέρουμε μέχρι τώρα, δηλαδή το να ρυθμίσουμε μόνο τα εσωτερικά ζητήματα της καθημερινότητας του σχολείου, που πολλές φορές περνούν και έξω στην κοινότητα. Αυτό το βλέπουμε και φαίνεται μέσα στην εισήγηση του προτεινόμενου νομοσχεδίου.

Ένας νέος παράγοντας που βάζουμε με αυτήν την πρότασή μας, είναι ο υπεύθυνος τμήματος καθηγητής. Αυτός προτείνεται σαν ένα σταθερό σημείο αναφοράς, γιατί θεωρούμε ότι θα ενδυναμώσει τη διαδικασία η σταθερή παρουσία ενός καθηγητή, ενός προσώπου, στο οποίο μπορούν να απευθύνονται τα παιδιά, να μεταφέρουν την ανησυχία τους ή να παρίσταται στη διαδικασία βοηθητικά ως προς τα διαδικαστικά και πολλές φορές να διασφαλίζει ότι θα γίνει η συνέλευση, ότι θα μπορέσει να λειτουργήσει το όργανο της γενικής συνέλευσης του τμήματος. Αυτός, επίσης, παρίσταται στο Γυμνάσιο και στις γενικές συνελεύσεις του τμήματος, προτείνουμε όμως εμείς να υπάρχει δυνατότητα, επειδή πολλές φορές συζητούνται μέσα στην τάξη θέματα τα οποία θα θέλαμε να μην κοινοποιηθούν στην διεύθυνση του σχολείου, στο σύλλογο διδασκόντων, επειδή μπορεί να αφορούν ένα συμμαθητή μας ή τον ίδιο τον εκπαιδευτικό ή κάποιο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε με κάποιον άλλο εκπαιδευτικό, να υπάρχει δυνατότητα να ζητείται να μην παρίσταται στη συγκεκριμένη συνέλευση εκπαιδευτικός στο Γυμνάσιο.

Αντίθετα, στο Λύκειο υπάρχει η πρόβλεψη, επειδή καταρχήν δεν προβλέπεται παρουσία εκπαιδευτικού, γιατί τα παιδιά είναι σε μεγαλύτερη ηλικία και έχουν μεγαλύτερη δυνατότητα και γνώση να διαχειριστούν το χρόνο και τις διαδικασίες, ωστόσο, αν χρειάζεται να μπορούν να ζητήσουν την παρουσία εκπαιδευτικού για συγκεκριμένα θέματα.

Μια άλλη πρόταση αφορά τη δυνατότητα όταν έχουμε ένα πενταμελές που υπολειτουργεί, που αδρανεί και δεν μας εκπροσωπεί στην πράξη, δεν κάνει τις συνελεύσεις που χρειάζεται και δεν μας ακούει όταν χρειάζεται μια συνέλευση, να ζητηθεί η σύγκληση της συνέλευσης από τους μισούς μαθητές της κοινότητας, και σε περίπτωση που δεν υπάρχει ανταπόκριση και πάλι από το πενταμελές, να προσφύγουμε στη διεύθυνση του σχολείου, στον υπεύθυνο καθηγητή, ώστε αυτός να δώσει το σήμα να γίνει αυτή η συνέλευση.

Μία καινοτομία την οποία προσπαθούμε να εισαγάγουμε σε όλα τα σημεία αυτού του κανονισμού και στο σημείο εδώ και στο άρθρο 3, είναι ακριβώς να υπάρχει χρόνος για ενημέρωση. Πρέπει να δούμε αυτό το κείμενο του κανονισμού, να μας πουν τι σημαίνει, για να μπορέσει να υπάρξει όχι μόνο ενημέρωση αλλά και ανταλλαγή απόψεων. Στην αρχή της χρονιάς, προβλέπεται συγκεκριμένα και ρητά υποχρέωση από το σχολείο να το προχωρήσει αυτό σαν διαδικασία και τακτικά να υπάρχει επαρκής χρόνος για ανταλλαγή απόψεων.

Επίσης, προβλέπεται στο ίδιο πλαίσιο να βγάλουμε από τη συγκεκριμένη πρότασή μας το να γίνονται οι συνελεύσεις τις τελευταίες ώρες. Θεωρούμε ότι αυτό λειτουργεί συμβολικά σαν μια αποδυνάμωση. Λειτουργεί σαν ένα σύνθημα ότι τώρα τελειώνει το μάθημα, γίνεται χαβαλές μπορείτε να φύγετε, φεύγουμε. Πρέπει να δώσουμε τη δέουσα σημασία σε αυτή τη διαδικασία και τη λειτουργία του οργάνου. Γι' αυτό προτείνεται, λοιπόν και στη λειτουργία του πενταμελούς και του δεκαπενταμελούς ότι δεν μπορεί να περιοριζόμαστε στις 3 τελευταίες ώρες για τη γενική συνέλευση της μαθητικής κοινότητας του σχολείου ή στην τελευταία διδακτική

ώρα, αλλά να γίνονται συνελεύσεις όποια ώρα θεωρείται ότι είναι σκόπιμο και λειτουργικό και αναγκαίο σε συνεργασία πάντα με το σχολείο.

Όσο αφορά κάποιες εγγυήσεις που προσπαθούμε να εισαγάγουμε εδώ ως προς τη διαφάνεια και τη λειτουργικότητα του οργάνου, μπορεί κάποια στιγμή σε κάποιο σημείο της διαδρομής της χρονιάς να μη μας εκπροσωπούν κάποια μέλη του πενταμελούς ή του δεκαπενταμελούς. Υπάρχει η δυνατότητα ανάκλησης. Αυτό προβλεπόταν και στον προηγούμενο κανονισμό. Η διαφορά είναι ότι τώρα τη θεσμοθετούμε και την περιγράφουμε σαν διαδικασία. Από την εμπειρία μας έχει φανεί ότι ήταν τόσο ασαφής η διαδικασία, που αδρανούσε από μόνη της και δεν γινόταν. Μπορούν τα παιδιά να ζητήσουν με μια αυξημένη πλειοψηφία να ανακληθούν κάποια μέλη τους και με παρέμβαση, αν χρειαστεί, της διεύθυνσης του σχολείου.

Επίσης, καινοτομία του σχεδίου είναι η πρόταση, σε ό,τι αφορά την επιλογή των ρόλων του δεκαπενταμελούς, να υπάρχει συναπόφαση μεταξύ τους για να κατανεύμουν τους ρόλους του προέδρου, του γραμματέα και του ταμιά και μάλιστα αν το θελήσουν να κάνουν εναλλαγή στους ρόλους αυτούς κατά τη διάρκεια της χρονιάς, δηλαδή να συμφωνήσουν και να αποτυπώνεται αυτό σε πρακτικά, ότι για το πρώτο τρίμηνο θα είναι ο ένας πρόεδρος, κ.λπ.. Αυτό προβλέπεται και στο δεκαπενταμελές και σε ό,τι αφορά τη διαδικασία, επίσης, στο δεκαπενταμελές, προτείνεται από εμάς ότι ορίζονται οι ρόλοι των μελών του προέδρου, του γραμματέα και του ταμιά, που δεν προβλεπόταν στο προηγούμενο κανονισμό, αν και νομίζω ότι στην πράξη όλοι έχετε δει ότι το δεκαπενταμελές διαχειρίζεται ταμείο, αλλά το προβλέπουμε ρητά εδώ, για να υπάρχει και η αντίστοιχη ευθύνη του χειριστή του ταμείου. Τα μέλη, λοιπόν, ορίζονται με βάση τον αριθμό των ψήφων στις συγκεκριμένες θέσεις. Ωστόσο, διατηρούν τη δυνατότητα κάποιος να εκφράσει ότι δεν επιθυμεί να είναι στη θέση αυτή, παρόλο που προηγείται σε ψήφους και να κατανεύμουν και να εναλλάσσονται στους ρόλους κατά τη διάρκεια της χρονιάς.

Σε όλες τις διαδικασίες προτείνεται και προβλέπεται η τήρηση βιβλίων. Αυτό μας δίνει μεγάλη ασφάλεια για να μην υπάρχει αυθαιρεσία. Προβλέπεται βιβλίο πρακτικών για τις συζητήσεις της γενικής συνέλευσης του τμήματος, πρακτικά για τις συνεδριάσεις του Δ.Σ. και πρακτικά του ταμείου και φύλαξη των αποδείξεων και όλων των συναφών βιβλίων σε έναν ειδικό χώρο στο σχολείο, για να είμαστε ελεγχόμενοι ανά πάσα στιγμή και να μην περιφέρονται βιβλία από εδώ και από εκεί.

Ως προς τις διαδικασίες του άρθρου 4 για την ανάδειξη εκπροσώπων, η βασική καινοτομία, πέρα από τον εκτεταμένο διάλογο, που και πάλι τονίζουμε και περιγράφουμε με έμφαση, είναι η ποσόστωση. Ένα πρόβλημα που μας είχαν μεταφέρει τα παιδιά ήταν ότι δεν εκπροσωπούνται κυρίως οι μικρότερες τάξεις στο δεκαπενταμελές συμβούλιο. Αποκλείονται τελικά γιατί είναι πιο δημοφιλείς και πιο γνωστοί οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων και ζητούσαν ακριβώς να ακουστεί η φωνή τους, να μεταφερθεί και να εκπροσωπηθεί αρμόδια στα όργανα. Είδαμε και παραδείγματα άλλων έννομων τάξεων και εισηγούμαστε εδώ την ποσόστωση. Δηλαδή, προβλέπεται με τον κανονισμό αυτόν ένας ελάχιστος αριθμός εκπροσώπων από κάθε τάξη, 3 μαθητές από την Α', 3 μαθητές από τη Β', 3 από την Γ' και οι 6 υπόλοιποι θα ορίζονται με βάση τον αριθμό των ψήφων, ανεξάρτητα από την τάξη. Προβλέπεται, επίσης, διαδικασία ενστάσεων που προβλεπόταν και στον προηγούμενο κανονισμό, στη διαδικασία της εκλογής των εκπροσώπων που παραμένει ουσιαστικά η ίδια, αλλά και η δυνατότητα προσφυγής κατά της εφορευτικής επιτροπής που δεν ενέκρινε τις ενστάσεις, γιατί πολλές φορές εξακολουθούμε να διατηρούμε τις αντιρρήσεις και την ανησυχία μας ότι κάτι έχει πάει στραβά, αλλά δεν έχουμε κάποιον για να προσφύγουμε.

Τελικά, για τους πόρους των μαθητικών κοινοτήτων, παρά το μεγάλο πρόβλημα που φαίνεται να υπάρχει στη διαχείριση των χρημάτων, θεωρούμε ότι εξακολουθεί να είναι ευθύνη και δουλειά των ίδιων των παιδιών η διαχείριση των χρημάτων. Διατηρούν, λοιπόν, το ταμείο και τους πόρους τους. Η πρότασή μας, επειδή πολλές φορές κληρονομείται και κληροδοείται ένα χρέος τις επόμενες χρονιές, είναι ότι στο τέλος της χρονιάς το ταμείο πρέπει να κλείσει χωρίς να έχει έλλειμμα. Αυτό γίνεται σε συνεργασία με τον διευθυντή του σχολείου, με τον υπεύθυνο καθηγητή και με τους εκπροσώπους της τάξης. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Εμείς ευχαριστούμε. Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Βασιλική Γαβάκη από τη Λακωνία.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΑΒΑΚΗ (Ν. Λακωνίας): Αξιότιμοι έφηβοι βουλευτές, διάβασα το νομοσχέδιο και έχω να εκφράσω μερικές απόψεις μου πάνω στα κεφάλαια 3, 4 και 5. Καταρχάς, θεωρώ ότι η παρουσία ενός καθηγητή στις μηνιαίες μαθητικές συνελεύσεις είναι απαραίτητη, γιατί μεταξύ των μαθητών, όπως όλοι ξέρουμε, οι συνελεύσεις δεν διαρκούν πάνω από 10 με 15 λεπτά και την υπόλοιπη ώρα δεν υπάρχει συνεργασία. Ο καθένας κάνει ό,τι θέλει, βασικά. Επίσης, η όποια απόφαση αφορά το γενικό σύνολο της τάξης πρέπει να παίρνεται από την πλειοψηφία, γενικότερα ομοφωνία δεν γίνεται να υπάρξει. Οι απόψεις διαφοροποιούνται στα θέματα γενικότερα.

Όσον αφορά το κεφάλαιο 4, ιδανικό θα ήταν να υπήρχαν μαθητές από όλα τα τμήματα του σχολείου, αλλά αρκετοί μαθητές από τις μικρότερες τάξεις δεν δηλώνουν συμμετοχή γιατί διστάζουν. Τέλος, στο κεφάλαιο 5, που αναφέρεται στα ταμεία που συγκροτούνται από τους μαθητές, αρκετές φορές έχουμε ακούσει περιστατικά κλοπής από τα ταμεία της τάξης. Γι αυτό και για αρκετούς άλλους λόγους, πρέπει να εκλέγονται παιδιά έτοιμα να αναλάβουν την ευθύνη, γιατί η φύλαξη των χρημάτων είναι ευθύνη μόνο του ταμιά του πενταμελούς.

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Επιστημονική Συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - Εισηγήτρια): Εννοείς την παρουσία του καθηγητή στο Λύκειο, γιατί στο Γυμνάσιο προβλέπεται.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Παναγιώτης Δημητρίου από τις Σέρρες.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Ν. Σερρών): Αξιότιμοι Βουλευτές, αξιότιμοι κυρίες και κύριοι της Επιτροπής, θα ήθελα να μιλήσω για το κεφάλαιο 5, το οποίο μιλάει για τους πόρους των μαθητικών κοινοτήτων. Όπως ξέρουμε, η δημοκρατία είναι απαραίτητη για τη λειτουργία ενός κράτους και μιας σχολικής κοινότητας και έτσι οι πόροι είναι απαραίτητοι για τη λειτουργία των σχολικών κοινοτήτων. Οι πόροι κάθε μαθητικής κοινότητας είναι τακτικοί και έκτακτοι. Οι τακτικοί είναι τυχόν εισφορές των μελών της κοινότητας και έκτακτοι πόροι είναι όσοι προέρχονται από προσφορές και εισπράξεις από διάφορες εκδηλώσεις της μαθητικής κοινότητας. Ποσά που προέρχονται από εκδηλώσεις, στις οποίες παίρνουν μέρος μαθητές από διάφορες μαθητικές κοινότητες του σχολείου, χωρίζονται σε ίσα μέρη και μοιράζονται στο ταμείο μαθητικών κοινοτήτων από το μαθητικό συμβούλιο του σχολείου. Τους πόρους της μαθητικής κοινότητας διαχειρίζεται το συμβούλιό της και οι αποδείξεις εισπράξης και πληρωμής υπογράφονται από τον πρόεδρο και τον ταμία. Ευχαριστώ

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Αφροδίτη Καρακώστα από την Άρτα.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑ (Ν. Άρτας): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμα μέλη της Επιτροπής, αγαπητοί συνάδελφοι, θα συμφωνήσω και με τα τρία άρθρα, όμως θα ήθελα να κάνω μια σημείωση.

Συγκεκριμένα στην παράγραφο 3.7 όπου αναφέρεται ότι οι έκτακτες γενικές συνελεύσεις θα πρέπει να συγκαλούνται εκτός διδακτικών ωρών. Γνωρίζοντας την αδυναμία των μαθητών να συνεδριάσουν εκτός διδακτικών ωρών, λόγω του περιορισμένου χρόνου τους και ειδικότερα των μαθητών του Λυκείου, κάτι τέτοιο πιστεύω ότι δεν είναι εφικτό. Προτείνω οι έκτακτες αυτές συνελεύσεις να λαμβάνουν χώρα, ύστερα από έγκριση του Διευθυντή του σχολείου στα πλαίσια των διδακτικών ωρών του σχολείου. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Κοτζαλάμπου Πολυξένη από την Καβάλα.

ΚΟΤΖΑΛΑΜΠΟΥ ΠΟΛΥΞΕΝΗ (Ν. Καβάλας): Αξιότιμοι κύριοι και συνάδελφοι βουλευτές, μελετώντας τα άρθρα 3, 4 και 5 του νομοσχεδίου θα ήθελα να επισημάνω ότι η παρουσία του καθηγητή την ώρα της συνέλευσης είναι αναγκαία για την ομαλή συνεργασία και εργασία των μαθητών και του συμβουλίου της τάξης. Οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με συλλογικό πνεύμα, καθώς η ψηφοφορία είναι ο καταλληλότερος τρόπος λήψης αποφάσεων. Η αρχή πλειοψηφίας είναι ο δικαιότερος τρόπος ανάθεσης αρμοδιοτήτων και η αλλαγή του προεδρείου στα μέσα της σχολικής χρονιάς είναι ανούσια πράξη. Μπαίνοντας στο κεφάλαιο 4, πιστεύω ότι θα μπορούσαν οι υποψήφιοι να βγάζουν λόγο πριν τις εκλογές και ότι είναι απαραίτητη η εκλογή πενταμελούς και δεκαπενταμελούς συμβουλίου, γιατί οι μαθητές αισθάνονται ότι με αυτό τον τρόπο θα ακουστούν οι απόψεις τους.

Μπαίνοντας στο κεφάλαιο 5, πιστεύω ότι η διαχείριση χρημάτων από τους μαθητές σημαίνει έλεγχο της οικονομικής τους κατάστασης, συνεπώς υπεύθυνα άτομα. Σε περίπτωση ελλειμματικού ταμείου μπορεί να γίνεται μία συνεδρία και να παίρνεται κάποια απόφαση. Τέλος, η σωστή οικονομική εισφορά έχει ως αποτέλεσμα τη σωστή σχολική κοινότητα.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει η κ. Παπαδημητρίου.

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Μήπως μπορείς να μας πεις γιατί είναι ανούσια η εναλλαγή των ρόλων κατά την διάρκεια της χρονιάς;

ΚΟΤΖΑΛΑΜΠΟΥ ΠΟΛΥΞΕΝΗ (Ν. Καβάλας): Πιστεύω ότι δεν υπάρχει λόγος να γίνεται αλλαγή του προεδρείου στη μέση της σχολικής χρονιάς, γιατί θα μπερδεύονται τα παιδιά και δεν θα υπάρχουν σωστές αποφάσεις.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Λιάλια Ευγενία από τον νομό Ιωαννίνων.

ΛΙΑΛΙΑ ΕΥΓΕΝΙΑ (Ν. Ιωαννίνων): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμα μέλη της Επιτροπής, αγαπητοί συνάδελφοι, αρχικά θα ήθελα να χαιρετήσω την πρωτοβουλία διοργάνωσης της 19^{ης} Συνόδου της «Βουλής των Εφήβων», καθώς μας δίνει το δικαίωμα να πούμε τις απόψεις μας και να εκθέσουμε τα προβλήματά μας. Μιλώντας κυρίως για το άρθρο 3, γνωρίζουμε όλοι πως στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή οι μαθητικές κοινότητες υπολειπονται. Θα ήθελα να πω ότι το πρόβλημα υπολειψιμότητας κυρίως οφείλεται στο ότι οι έφηβοι δεν ασχολούνται με τα κοινά και το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι η προσωπική προβολή, μέσω της συμμετοχής σε αυτά. Ακόμη επιλέγονται παιδιά της Γ' Λυκείου, τα οποία λόγω του διαβάσματος δεν έχουν χρόνο να ασχοληθούν με αυτά, οπότε εμείς δεν δίνουμε το δικαίωμα στα μικρότερα παιδιά να συμμετέχουν γιατί αυτά έχουν και χρόνο και διάθεση. Επίσης, ψηφίζουμε με βάση τις προσωπικές μας σχέσεις με τους υποψήφιους.

Προτείνω τη σωστότερη εκπαίδευση η οποία θα μας παρέχει τόσο πολιτιστική όσο εθνική και πολιτική παιδεία, που θα μας βοηθάει να επιλέγουμε καλύτερα αυτούς που θα μας εκπροσωπούν για ένα καλύτερο πολίτευμα.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Μακρινάκη Χαρίκλεια από τον νομό Ρεθύμνου.

ΜΑΚΡΙΔΑΚΗ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ (Ν. Ρεθύμνου): Αξιότιμοι συνάδελφοι έφηβοι βουλευτές, θέλω να τονίσω ότι συμφωνώ στην ύπαρξη των μαθητικών συμβουλίων των μαθητών εφόσον λειτουργούν δημοκρατικά και προς όφελος του συνόλου. Το μόνο που θέλω να προσθέσω, αφού οι προηγούμενοι συνάδελφοι με έχουν καλύψει, είναι ότι στο Λύκειο δεν θεωρώ απαραίτητη την παρουσία καθηγητή, αφού οι μαθητές του Λυκείου θεωρούνται φαινομενικά ώριμοι να αντιμετωπίζουν τα προβλήματα και να λειτουργούν ομαδικά, να συνεννοούνται πολιτισμένα, χωρίς διαπληκτισμούς.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Μπίρμπας Ιωάννης από την Εύβοια.

ΜΠΙΡΜΠΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (Ν. Ευβοίας): Αξιότιμοι κύριοι, αγαπητοί έφηβοι βουλευτές, το θέμα της σημερινής συνεδρίασης είναι οι μαθητικές κοινότητες. Όσον αφορά στα άρθρα που επέλεξα να μιλήσω, έχω να αναφέρω τα εξής. Καταρχάς τα τελευταία χρόνια η λειτουργία των σχολείων έχει χάσει τον πραγματικό της ρόλο, αφού δεν τηρούνται οι κανόνες και δεν υπάρχει οργάνωση. Αυτό γίνεται αντιληπτό από το γεγονός ότι οι μαθητές της σημερινής κοινωνίας επιλέγουν τα παιδιά που θέλουν να τους εκπροσωπήσουν, τόσο στο πενταμελές όσο και στο δεκαπενταμελές, χωρίς πραγματικά η επιλογή να γίνεται με σύνεση και πραγματικό ενδιαφέρον για το πώς το σχολείο τους μπορεί να οδηγηθεί στη δημιουργία. Από την άλλη πλευρά, για να μπορεί το σχολείο να οδηγηθεί σε κάποιες ουσιαστικές αλλαγές τόσο στο περιβάλλον του, όσο και στο επίπεδο της μόρφωσης, αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την βοήθεια κάποιων εκδηλώσεων, οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, αφού από τις εισφορές αυτών μπορούν να καλυφθούν τα αναγκαία έξοδα για τον εξοπλισμό που είναι απαραίτητος σε κάθε σχολείο. Η τήρηση λοιπόν αυτών των κανόνων ενισχύει την ομαλή και καλή λειτουργία της εκπαίδευσης.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Παϊγουτλίδου Μαρία από τις Σέρρες.

ΠΑΪΓΟΥΤΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ (Ν. Σερρών): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, με κάλυψαν απόλυτα οι προηγούμενοι, ωστόσο θα ήθελα να δώσω βαρύτητα στο άρθρο 5 παρ. 2, το οποίο αναφέρεται στους πόρους των μαθητικών κοινοτήτων. Πιστεύω ότι τους πόρους από τις μαθητικές κοινότητες πρέπει να τους διαχειρίζονται οι μαθητές γιατί μέσα από αυτόν τον κανονισμό οι μαθητές μαθαίνουν να διαχειρίζονται σωστά τα χρήματά τους. Όμως, για να γίνει αυτό, προϋπόθεση είναι να μάθουν να διαχειρίζονται σωστά τα χρήματά τους και πιστεύω ότι μέσω μιας ουσιαστικής συζήτησης με τον καθηγητή τους, θα είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν το θέμα αυτό με ωριμότητα και σεβασμό.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Παπαλάμπρου – Ντόβρου Ευαγγελία από την Εύβοια.

ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΥ – ΝΤΟΒΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (Ν. Ευβοίας): Αξιότιμη επιτροπή και έφηβοι βουλευτές, το θέμα της συνεδρίασής μας είναι οι μαθητικές κοινότητες, οι οποίες αν και είναι δημοκρατικός θεσμός και έχει σκοπό τη συμμετοχή των μαθητών στη σχολική ζωή, στην εποχή μας υπολειμματούν. Στον κανονισμό και στο άρθρο 3 προβλέπεται να γίνονται τακτικές συνεδριάσεις των μαθητικών κοινοτήτων και των σχολικών μαθητικών κοινοτήτων μια φορά το μήνα και κάποιες φορές με παρότρυνση των διευθυντών και των υπεύθυνων καθηγητών των τμημάτων, εάν το προεδρείο είναι σε αδράνεια. Αυτό βέβαια δεν γίνεται και μάλιστα υπάρχει και περιορισμός στους μαθητές να ασκούν αυτό το δικαίωμα. Μάλιστα η προβλεπόμενη στο άρθρο 3 τελευταία γενική συνέλευση, στο τέλος της χρονιάς, για απολογισμό δεν γίνεται σχεδόν ποτέ, γιατί κανείς δεν ενδιαφέρεται για την αντιπροσώπευσή μας στη διεύθυνση και τι μπορούμε να κερδίσουμε με αυτήν. Στο νομοσχέδιο αναφέρεται πως οι υπεύθυνοι καθηγητές τμημάτων συμμετέχουν στην διαδικασία των εκλογών και των συνεδριάσεων στη γενική συνέλευση στο Γυμνάσιο, για να καθοδηγούν τους μαθητές και να τους βοηθούν σε διαδικαστικά θέματα. Αυτό δεν γίνεται και έχει συνέπεια να γίνονται λάθη και οι μαθητές να μη γνωρίζουν την προβλεπόμενη διαδικασία. Βέβαια και εμείς σαν μαθητές πρέπει να είμαστε ενεργοί και υπεύθυνοι και να προσπαθούμε είτε ως ψηφοφόροι είτε ως εφορευτική επιτροπή να διεξάγονται οι εκλογές με τον προβλεπόμενο τρόπο. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Πριν περάσουμε στην επόμενη ομιλήτρια να καλημερίσουμε τον κ. Αθανάσιο Παπαϊωάννου, Γενικό Γραμματέα της Βουλής, που μας τιμά με την παρουσία του.

Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Ρίζου Βικτωρία από τη Β' Αθήνας.

ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΡΙΖΟΥ (Β' Αθήνας): Αξιότιμη επιτροπή, αξιότιμοι κύριοι βουλευτές, θεωρώ ότι το άρθρο 3.13 αντιτίθεται στις δημοκρατικές αρχές και αντιπροτείνω η θέση των μελών του μαθητικού συμβουλίου του τμήματος να ορίζεται αποκλειστικά από την επιθυμία των μαθητών, όπως αυτή εκφράζεται με την ψήφο τους. Πρόεδρος, δηλαδή αυτός που έχει τον βαρύνοντα ρόλο στο μαθητικό συμβούλιο, πρέπει να είναι εκείνος ο υποψήφιος που συγκέντρωσε την πλειοψηφία των ψήφων των μαθητών και να μην ορίζεται έπειτα από την συζήτηση μεταξύ του προεδρείου. Στηρίζω την άποψή μου στο γεγονός ότι ο μαθητής που συγκεντρώνει τις περισσότερες ψήφους προτίμησης των συμμαθητών του, απολαμβάνει προφανώς και της εμπιστοσύνης των περισσότερων. Ως εκ τούτου, θεωρώ ότι δικαιούται να εκπροσωπεί τους συμμαθητές του, αφού σύμφωνα με την ψήφο τους διαθέτει ευθυκρισία και υπευθυνότητα, εκφράζοντας πληρέστερα τις απόψεις και τη βούλησή τους. Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν αναλάβει ως πρόεδρος του μαθητικού συμβουλίου κάποιος μαθητής που συγκέντρωσε τη μειοψηφία των μαθητών, φαίνεται ότι καταστρατηγούνται βασικές δημοκρατικές αρχές, σύμφωνα με τις οποίες την όποια εξουσία πρέπει να αναλάβει εκείνος που διαθέτει την δεδηλωμένη εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας, που σε κάθε περίπτωση εκφράζεται με την δημοκρατική διαδικασία της ψηφοφορίας. Σας ευχαριστώ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Αντιγόνη Τάσιου από την Κύπρο.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΑΣΙΟΥ (Κύπρος): Αξιότιμοι κύριοι βουλευτές, αξιότιμα μέλη της επιτροπής, αγαπητοί συνάδελφοι, θα ήθελα να σας μιλήσω κυρίως για το τρίτο και τέταρτο άρθρο που με προβλημάτισαν πολύ. Θα ήθελα να σας αναφέρω τους στόχους που έχουν οι συνελεύσεις στο σχολείο: να μιλάνε τα παιδιά για κοινά ενδιαφέροντα, για θέματα που ενδιαφέρουν όλα τα παιδιά, για να υπάρχει δημοκρατία, να βγουν σωστοί

πολίτες μετά, όταν αποχωρήσουν από το σχολείο, να μάθουν πώς να ψηφίζουν κάποιο νόμο και να παίρνουν σωστές αποφάσεις. Όμως, αυτοί οι στόχοι χάνονται, όταν οι μαθητές επιλέγουν να κάνουν συγκέντρωση την τελευταία ώρα για να χάσουν μάθημα και αυτό δεν έχει κανένα αποτέλεσμα. Δεν υπάρχει συνεργασία των μαθητών μεταξύ τους, αλλά και με τους καθηγητές. Υπάρχουν συγκρούσεις και αναστάτωση. Κυρίως το πενταμελές συμβούλιο του σχολείου είναι αυτό που λειτουργεί σωστά και προσπαθεί να βρει λύση σε προβλήματα που υπάρχουν.

Όσον αφορά τις εκλογές, θα ήθελα να πω ότι είναι εποικοδομητική η λειτουργία και η διαδικασία που γίνεται, αλλά θα ήθελα να προτείνω στην εφορευτική επιτροπή, οι καθηγητές να συμμετέχουν περισσότερο στην λήψη αποφάσεων για τυχόν λάθη ή παρεξηγήσεις που μπορεί να συνέβησαν ή να συμβούν.

Τέλος, είναι λάθος να έχουν το δικαίωμα μερικοί καθηγητές και οι μαθητές να μην συμμετέχουν σε μια συνέλευση, διότι στην ουσία το σχολείο είναι μια οικογένεια. Δεν πρέπει να κρυβόμαστε και να φοβόμαστε μην κριθούμε από κάποιους. Είμαστε μια οικογένεια και πρέπει να συζητάμε τα πάντα. Δεν πρέπει να φοβόμαστε, οπότε πιστεύω ότι πρέπει να είναι όλοι παρόντες σε μια συνέλευση, όλο το σχολείο. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Αλέξανδρος Φαρσάρης από την Α΄ Πειραιά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΑΡΣΑΡΗΣ (Α΄ Πειραιά): Συμφωνώ απόλυτα με τους προλαλήσαντες.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Ευχαριστούμε πολύ και για την οικονομία χρόνου, την οποία όλοι κάνετε.

Τον λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Κωνσταντίνος Χρυσικόπουλος από τον νομό Αττικής.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ (Ν. Αττικής): Αξιότιμο προεδρείο, αξιότιμα μέλη της επιτροπής, φίλοι έφηβοι βουλευτές, είναι γεγονός ότι στους δύσκολους καιρούς που ζούμε, ένας από τους τομείς που δοκιμάζονται ολοένα και περισσότερο, είναι η παιδεία μας. Ένα εύλογο ερώτημα που δημιουργείται από αυτό, είναι ότι την στιγμή που τόσο σημαντικά προβλήματα βιώνουμε καθημερινά στο εκπαιδευτικό μας σύστημα και στην παιδεία μας, το πρόγραμμα της «Βουλής των Εφήβων» θέλει να ασχοληθεί με τις μαθητικές κοινότητες. Οι μαθητικές κοινότητες, όπως είδαμε και στο άρθρο 1, πρέπει να βασίζονται σε κάποιες αρχές. Πρέπει να βασίζονται στις πανανθρώπινες αρχές και αξίες. Βλέπω καθημερινά στο σχολείο μου παιδιά που λιποθυμούν, επειδή δεν έχουν φαγητό να φάνε. Είναι δυνατόν να μιλάμε για μαθητικές κοινότητες, την στιγμή που βλέπουμε τόσο σημαντικά προβλήματα;

Ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων που μέχρι σήμερα δεν είχαν ουσιαστικό ρόλο στην λήψη αποφάσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, πρέπει με αυτό το νομοσχέδιο να γίνει πιο ενεργός. Εμείς οι μαθητές είμαστε εκείνοι που βιώνουμε τα προβλήματα της παιδείας από πρώτο χέρι, γι' αυτό με την κριτική σκέψη και γνώμη μας, είμαστε αυτοί που μπορούμε να προτείνουμε λύσεις που θα μπορούσαν πραγματικά να αλλάξουν αυτό το σαθρό εκπαιδευτικό σύστημα. Η φωνή των νέων, η δική μας φωνή πρέπει επιτέλους να ακουστεί. Δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια για ολισθήματα στην παιδεία μας. Εμείς οι νέοι είμαστε αυτοί που μπορούμε να αλλάξουμε καταστάσεις. Έτσι, σε μια χώρα που μας φιμώνει καθημερινά, οι μαθητικές κοινότητες πρέπει να γίνουν η φωνή μας, μια φωνή δυνατή, ικανή να αλλάξει την θλιβερή πραγματικότητα για ένα καλύτερο σχολείο, ένα καλύτερο εκπαιδευτικό σύστημα, μια καλύτερη παιδεία, ένα καλύτερο μέλλον για όλους μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Μαρία Ψυλλάκη από τον νομό Ηρακλείου.

ΜΑΡΙΑ ΨΥΛΛΑΚΗ (Ν. Ηρακλείου): Αξιότιμοι κύριοι βουλευτές, αξιότιμα μέλη της επιτροπής, αξιότιμοι έφηβοι συμβουλευτές, τόση ώρα γίνεται λόγος για την υπολειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων. Θα σταθώ περισσότερο στα κεφάλαια 4 και 5 και κυρίως στο κεφάλαιο 4.1 που λέει ότι δικαίωμα υποβολής ψήφου έχουν όλοι. Αυτό αγνοείται, αφού στα σχολεία δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση των μαθητών, για να ξέρουν τα δικαιώματά τους, για να μπορούν να τα στηρίξουν. Επίσης, υπάρχει κακή διαχείριση των χρημάτων, όσον αφορά το κεφάλαιο 5, καθώς τα περισσότερα σχολεία θέλουν αυτά τα χρήματα για την πραγματοποίηση μια εκδρομής, της πενταήμερης. Θα διαφωνήσω σε αυτό που λέει το άρθρο 5.2, ότι τα χρήματα μοιράζονται σε όλες τις τάξεις.

Επίσης, αυτό με το οποίο διαφωνώ πάρα πολύ είναι ότι μόνο οι δημοφιλείς από κάθε τμήμα μπαίνουν στο δεκαπενταμελές συμβούλιο. Δεν είναι ούτε πασαρέλα, ούτε επίδειξη ομορφιάς και πρέπει να συμβάλουμε όλοι μαζί για την καλύτερευση της σχολικής ζωής. Δεν προσπαθούμε να αποδείξουμε κάτι, προσπαθούμε να βελτιώσουμε αυτά που πιστεύουμε και να τα δείξουμε στους άλλους.

Υπάρχει ένα ρητό που λέει «γίνε η αλλαγή που θέλεις να δεις στον κόσμο» και αυτό πρέπει να το υποστηρίξουμε όλοι και να το προωθήσουμε, να ενημερώσουμε τα παιδιά για τα δικαιώματα που έχουν και να κοιτάξουμε να βελτιώσουμε όλοι μαζί την σχολική ζωή, διότι δυστυχώς ή ευτυχώς είναι ένα μεγάλο μέρος της ζωής μας και καθορίζει ένα μεγάλο κομμάτι της. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Για να είμαι σίγουρη ότι κατάλαβα τι είπες. Είπες ότι δεν πρέπει να μοιράζονται τα χρήματα του ταμείου στα ...

ΜΑΡΙΑ ΨΥΛΛΑΚΗ (Ν. Ηρακλείου): Όχι. Είπα ότι στις μέρες μας τα χρήματα χρησιμοποιούνται κυρίως από την Γ΄ τάξη για την πενταήμερη εκδρομή. Πρέπει να μοιράζονται σε κάθε τάξη, για να τα αξιοποιεί η κάθε τάξη, όπως αυτή θέλει.

ΕΙΡΗΝΗ - ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Θα περάσουμε σ' ένα 15λεπτο διάλειμμα και στη συνέχεια θα προχωρήσουμε στην τρίτη ενότητα. Πριν θα ήθελα να κάνω μια πρόταση στους

εισηγητές και προς τους έφηβους βουλευτές, επειδή το ανέφερε η εισηγήτρια, αλλά δεν ακούστηκαν αρκετές τοποθετήσεις πάνω σε αυτό το θέμα. Επειδή όντως έχουμε όλοι παρατηρήσει την απαξίωση των γενικών συνελεύσεων, προτείνω να μπει ρητά μέσα στο κείμενο να μην γίνεται η γενική συνέλευση ούτε τις τελευταίες ώρες, αλλά ούτε και την πρώτη ώρα, για να μην απαξιώνεται ο ρόλος τους.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγούρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Αυτό ακριβώς προτείνεται ρητά.

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ (Προεδρεύουσα του Τμήματος): Ωραία. Προχωρούμε σε ένα 15λεπτο διάλειμμα και συνεχίζουμε.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)
(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Επαναλαμβάνεται η διακοπή της συνεδρίασης. Θα περάσουμε στη συζήτηση της τρίτης ενότητας με τα άρθρα 6, 7, 8.

Το λόγο έχει η κυρία Σταματία Παπαδημητρίου.

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγούρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Σχετικά με τα τρία τελευταία άρθρα του σχεδίου νόμου:

Το άρθρο 6 αναφέρεται στη συνεργασία των μαθητικών κοινοτήτων με τους εκπαιδευτικούς. Αυτό το άρθρο εμείς το θεωρούμε πάρα πολύ σημαντικό, γιατί ο κανονισμός που ισχύει τώρα, αναφέρεται στη συνεργασία μαθητών - καθηγητών πάρα πολύ αόριστα, δηλαδή δεν περιγράφει ακριβώς πώς εφαρμόζεται. Από την άλλη, είναι προφανές νομίζω, ότι η συνεργασία μαθητών - καθηγητών δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο με μια πρόβλεψη νόμου, με μια επιβολή, δεν μπορεί να επιβληθεί. Είναι στοιχείο της κουλτούρας του σχολείου, των μελών της σχολικής κοινότητας, εξαρτάται από την προσωπικότητα, τη διάθεση, την πρωτοβουλία και την αντίληψη και των μαθητών και των καθηγητών. Ωστόσο, για παιδαγωγικούς λόγους, θεωρούμε σημαντικό να επισημανθεί ρητά στο νόμο, ότι η τακτική συνεργασία των μαθητών με τους καθηγητές είναι απαραίτητο στοιχείο ενός δημοκρατικού σχολείου.

Στην παράγραφο 6.1 προβλέπεται ότι οι καθηγητές υπεύθυνοι τμήματος πρέπει να επικοινωνούν με τους μαθητές στις συνελεύσεις και να συναντούν τα προεδρεία των πενταμελών. Αντίστοιχα, προβλέπεται ότι ο διευθυντής πρέπει να συναντά το προεδρείο και τα μέλη του δεκαπενταμελούς και να ακούει τη γνώμη τους.

Γιατί βάλαμε αυτή τη διάταξη; Γιατί έχουμε διαπιστώσει όπως μας είπε και ο κ. Κυριακού πριν, ότι στα σχολεία που επικοινωνούν οι καθηγητές με τους μαθητές, το κλίμα ξαφνικά αλλάζει. Η λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων γίνεται καλύτερη, πιο ουσιαστική, οι δραστηριότητες ξαφνικά γίνονται πολύ πιο πολλές. Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή στα σχολεία όπου καθηγητές και μαθητές δεν μιλάνε μεταξύ τους, οι μαθητικές κοινότητες είναι μια τυπική διαδικασία, χωρίς κανένα ουσιαστικό περιεχόμενο.

Το πώς ακριβώς θα συνεργάζονται οι καθηγητές με τους μαθητές, αυτό νομίζουμε ότι θα πρέπει να το συμφωνήσει το κάθε σχολείο μεταξύ των μαθητών και των καθηγητών, δηλαδή να ορίσουν ποιες μέρες θα γίνεται αυτό, ποιες ώρες, πότε, πού, τι θέματα θα συζητηθούν κ.λπ.. Αυτό ήδη, όπως ακούσαμε, συμβαίνει σε κάποια σχολεία της χώρας και είναι πολύ επιτυχημένο.

Επίσης, εμείς θεωρούμε πολύ σημαντική την παράγραφο 6.2, στην οποία λέμε ότι οι μαθητικές κοινότητες πρέπει να έχουν ρόλο στη σύνταξη και την εφαρμογή του Σχολικού Κανονισμού. Πρέπει να λένε την άποψή τους για αυτόν και πρέπει να φροντίζουν ώστε να γίνονται αλλαγές ή ο Σχολικός κανονισμός να είναι γνωστός στο σχολείο και να εφαρμόζεται.

Τέλος, στην παράγραφο 6.3, στην ουσία προτείνουμε ένα plan b, ένα σχέδιο Β. Δηλαδή, τι γίνεται στην περίπτωση που η μαθητική κοινότητα και ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός της δεν συνεργάζονται καλά; Τι μπορούμε να κάνουμε σε αυτή την περίπτωση; Μπορούμε να ζητήσουμε τη βοήθεια του διευθυντή. Τι γίνεται στην περίπτωση που δεν υπάρχει καλή συνεργασία μεταξύ διευθυντή και μαθητικής κοινότητας; Πρέπει να μπορούμε να ζητήσουμε, να προσφύγουμε σε ένα άλλο αρμόδιο όργανο, ανώτερο. Εμείς, έχουμε προβλέψει το Σχολικό Συμβούλιο ή τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Μπορείτε να μας πείτε και άλλες απόψεις πάνω σ' αυτό.

Στο άρθρο 7, που είναι οι δραστηριότητες των μαθητικών κοινοτήτων, όπως ξέρετε όλοι, γράφει ότι οι μαθητικές κοινότητες μπορούν να διοργανώνουν εκδηλώσεις, στον νόμο αναφέρεται ότι μπορούν να κάνουν ομίλους κ.λπ.. Εμείς, έχουμε προσθέσει μια πρόταση εκεί, αν την προσέξατε, που λέει ότι ο διευθυντής αποφασίζει να παραχωρεί χώρο για τη διεξαγωγή των εκδηλώσεων, εφόσον οι μαθητές του το ζητήσουν, γιατί έχουμε ακούσει από πολλά παιδιά ότι ξαφνικά δεν έχουν κανένα χώρο για να κάνουν την εκδήλωση που θέλουν.

Η παράγραφος 7.3 λέει ότι, όταν συνεδριάζει ο σύλλογος διδασκόντων με θέμα τις γιορτές, τις δραστηριότητες, τις εκδρομές κ.λπ., πρέπει να είναι μέσα το προεδρείο του δεκαπενταμελούς και οι πρόεδροι των πενταμελών, για να πουν τη γνώμη τους.

Στην επόμενη παράγραφο προβλέπεται ότι πρέπει να υπάρχει ένας πίνακας μαθητικών ανακοινώσεων - το λέει ήδη ο νόμος, αλλά το ξαναλέμε - και ότι οι μαθητικές κοινότητες μπορούν να εκδίδουν έντυπα. Εμείς προσθέσαμε να μπορούν να τηρούν ιστοχώρους, ιστολόγια, blogs, γιατί όταν γράφτηκε αυτός ο νόμος, το ίντερνετ δεν ήταν τόσο διάσημο.

Εδώ να αναφέρω ότι έχουμε αφαιρέσει μια διάταξη που υπάρχει τώρα στον κανονισμό, σχετικά με την αμφίεση των μαθητών. Θεωρούμε ότι η αμφίεση των μαθητών σαφώς και αφορά τη συνεργασία της σχολικής κοινότητας και πρέπει να υπάρχει συμφωνία γι' αυτό, αλλά αυτό θα πρέπει να ρυθμίζεται στο Σχολικό κανονισμό και να είναι ανάλογο με την κουλτούρα και τα ειδικά χαρακτηριστικά του σχολείου, μετά από

συζήτηση και να μην είναι θέμα των μαθητικών κοινοτήτων να ελέγχουν τους συμμαθητές τους ως προς την εμφάνιση.

Αντίθετα, θεωρούμε ότι είναι πάρα πολύ σημαντική η συμμετοχή και συνδρομή των μαθητών στην προάσπιση ενός κοινού συλλογικού αγαθού, που είναι ο χώρος του σχολείου, δηλαδή ο χώρος που ζουν καθημερινά, γι' αυτό προβλέπεται ότι και οι μαθητές έχουν ευθύνη για την περιφρούρηση της σχολικής περιουσίας.

Τέλος, προτείνουμε και μια θετική δράση, ότι μπορούν στο σχολείο να γίνονται πράγματα για να βελτιώσουμε την εικόνα του σχολείου, όπως είναι οι τοιχογραφίες, τα γκράφιτι, η διαμόρφωση του κήπου, η διακόσμηση των αιθουσών, μετά από συνεργασία του διευθυντή με τη μαθητική κοινότητα.

Στο τελευταίο κεφάλαιο, που είναι το άρθρο 8, θα είδατε ότι έχουμε αλλάξει τον τίτλο. Ο τίτλος είναι «Επίλυση Δυσκολιών και Συγκρούσεων». Αυτό το κεφάλαιο αντικαθιστά το κεφάλαιο που στον ισχύοντα κανονισμό έχει τον τίτλο «Πειθαρχικά». Κι αυτό γιατί θα θέλαμε να δοθεί έμφαση στην έννοια της επίλυσης των διαφορών και όχι στην ποινή. Δηλαδή, νομίζουμε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στην ειρηνική επίλυση, στην μεσολάβηση και στη συμφιλίωση και στο πώς οι μαθητές μπορούν να βοηθήσουν σ' αυτό.

Ο ισχύων κανονισμός ήδη λέει ότι, όταν παρουσιάζεται στο σχολείο ένα πρόβλημα, πρέπει να λύνεται μέσα από διάλογο και συνεργασία, καταρχάς. Εμείς προτείνουμε εδώ να υπάρχει δυνατότητα, εφόσον οι μαθητές το ζητήσουν, οι υπεύθυνοι των τμημάτων και ο διευθυντής να μπορούν να μεσολαβούν για να επιλυθεί η σύγκρουση. Αυτή είναι μια δική μας πρόταση.

Επίσης, κάτι καινούργιο σε αυτό το άρθρο είναι -κάτι που ειπώθηκε πριν από μια έφηβο βουλευτή- η παράγραφος 8.2, η οποία λέει ότι «οποιαδήποτε βίαιη, προσβλητική ή ρατσιστική συμπεριφορά μεταξύ μαθητών μέσα και έξω από το χώρο του σχολείου, δεν είναι αποδεκτή» και ότι, εφόσον οι καθηγητές το μάθουν αυτό, πρέπει να κάνουν κάτι για να αποτραπεί η περαιτέρω ένταση, πρέπει να λάβουν μέτρα.

Αυτό το θέτουμε, γιατί έχουμε διαπιστώσει ότι τα τελευταία χρόνια, όπως και εσείς είπατε, όπως και σε ολόκληρη την κοινωνία έτσι και στο σχολείο, έχουμε ολοένα περισσότερες βίαιες, επιθετικές και ρατσιστικές συμπεριφορές. Επίσης, έχουμε καταγράψει πολλές περιπτώσεις, στις οποίες, ενώ οι εκπαιδευτικοί έχουν μάθει ότι έχει συμβεί κάτι τέτοιο, δεν κάνουν κάτι γι' αυτό. Θέλουμε, λοιπόν, να δούμε σε αυτά τα θέματα, δηλαδή στις συγκρούσεις τέτοιου τύπου, πώς μπορούν οι μαθητές να βοηθήσουν, να διαμεσολαβήσουν γι' αυτό το θέμα.

Γι' αυτό, λοιπόν, έχουμε προτείνει πρώτον, ένας εκπαιδευτικός να ασκεί, καταρχάς, ένα διαμεσολαβητικό ρόλο, να προσπαθεί να λύσει τη διαφορά ειρηνικά, με τη συνεργασία του δεκαπενταμελούς, του διευθυντή και του συλλόγου διδασκόντων να υπάρχει στο σχολείο μια ομάδα διαμεσολαβητών μαθητών, οι οποίοι, εάν αυτοί που έχουν συγκρουστεί το θέλουν - και όχι αν δεν το θέλουν - θα μπορεί να επιλύει με ειρηνικό τρόπο το πρόβλημα. Δεν ξέρω εάν έχετε στα σχολεία σας ομάδες διαμεσολάβησης, αλλά εμείς έχουμε πάει σε πολλά σχολεία, όπου λειτουργούν ομάδες διαμεσολάβησης και τα αποτελέσματά τους είναι εξαιρετικά.

Τώρα, στις περιπτώσεις που πρέπει να υπάρχει κύρωση, ποινή, και το θέμα δεν έχει λυθεί αλλιώς, επαναλαμβάνουμε τη διάταξη του ισχύοντος Κανονισμού, που λέει ότι, όταν υπάρχει ένας μαθητής που έχει κάνει κάτι, η μαθητική κοινότητα στην οποία ανήκει συνεδριάζει, προτείνει στους καθηγητές τρόπους για να λυθεί το πρόβλημα και την ώρα που συνεδριάζει ο σύλλογος διδασκόντων, με θέμα τη λήψη απόφασης για την ποινή, πρέπει εκπρόσωποι των μαθητών είναι εκεί με δικαίωμα λόγου και οι μαθητές, που έχουν εμπλακεί στο πρόβλημα να έχουν δικαίωμα απολογίας. Αυτά τα λέει ο ισχύων κανονισμός, αλλά τα επαναλαμβάνουμε για να είμαστε σίγουροι. Ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Θα ήθελα πριν περάσουμε στους ομιλητές όσον αφορά στα άρθρα 6, 7 και 8 της τρίτης ενότητας, να δώσω το λόγο στην έφηβη βουλευτή Βιλίτσκου Χριστίνα από την Α' Αθήνας, που ζήτησε να παρέμβει και, αν και δεν προβλέπεται από τη διαδικασία, θα δώσω τον λόγο για ένα λεπτό.

Τον λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Χριστίνα Βιλίτσκου, από την Α' Αθήνας.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΙΛΙΤΣΚΟΥ (Α' Αθήνας): Σας ευχαριστώ πολύ. Θα ήθελα με αφορμή την τελευταία αναφορά της εφήβου βουλευτή Ψυλλάκη Μαρίας, όσον αφορά τη «μόδα» που υπάρχει για τους «διάσημους» του σχολείου να εκλέγονται πάντοτε στα δεκαπενταμελή, θα ήθελα να αναφέρω ότι το να είναι κάποιος πιο γνωστός από άλλους συμμαθητές του, δεν είναι απαραίτητα κάτι αρνητικό. Δηλαδή, η εικόνα του επειδή τον γνωρίζει όλο το σχολείο δεν σημαίνει ότι είναι κάτι που δεν μπορεί να βοηθήσει σε αυτό, διότι για να είναι κάποιος γνωστός στο σχολείο, στους συμμαθητές του, σημαίνει ότι έχει πράξει κάτι σωστά. Δεν μιλάμε για κάποιον που έχει το όνομα του γνωστού, το οποίο θα προέρχεται από κακή φήμη, αλλά για κάποιον που θα έχει πράξει κάτι καλό. Άρα, το να έχει κάποιος φήμη έναντι των υπολοίπων, σημαίνει ότι έχει και κάτι θετικό που θα φέρει στο σχολείο του, και όσοι θα μπορούσαν να βοηθήσουν, που δεν έχουν τόσο δυνατή φωνή, θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν οι ίδιοι με το γνωστό όνομα. Σας ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Θα εισέλθουμε τώρα στους ομιλητές της τρίτης ενότητας.

Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Αικατερίνη Δίπλα, από τον νομό Αργολίδας.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΙΠΛΑ (Ν. Αργολίδας): Καταρχάς, πιστεύω πως η λειτουργία των σχολείων δεν πρέπει να περιορίζεται σε καθιερωμένες «συναγές» επειδή κάθε σχολείο είναι διαφορετικό. Έτσι οι μαθητές από τις μαθητικές κοινότητες θα πρέπει να συμμετέχουν στον Σχολικό κανονισμό με τις δικές τους προτάσεις, όμως και οι καθηγητές να είναι πρόθυμοι να ακούσουν, διότι από προσωπική μου εμπειρία πολλές φορές οι καθηγητές δεν είναι πρόθυμοι και δεν ασχολούνται.

Όσον αφορά στο επόμενο κεφάλαιο, η δυνατότητα οι μαθητές να δραστηριοποιούνται για να ομορφαίνουν το σχολείο, πιστεύω ότι είναι πολύ σημαντική, διότι εκεί περνούν πολλές ώρες της ημέρας τους και πρέπει να τους αρέσει, αλλά πάλι ο καθηγητής πρέπει να έχουν μια θετική στάση απέναντι σε αυτά και να τους αφήνουν και να μην στέκονται εμπόδιο σε όλες τις πρωτοβουλίες που παίρνουν οι μαθητές.

Όσον αφορά στις συγκρούσεις και στις δυσκολίες, ο καθηγητής διαμεσολαβητής και οι μαθητές είναι ένα ωραίο μέτρο, αλλά δεν ξέρω κατά πόσο είναι εφικτό, διότι πολλές φορές μπορεί να υπάρξουν αντιπαλότητες και εντάσεις, και ίσως θα μπορούσε να υπάρχει ένας παιδοψυχολόγος στο σχολείο - σε πολλά σχολεία υπάρχει, όπως και στο δικό μου υπάρχει κοινωνικός λειτουργός - όπου μπορούν τα παιδιά να απευθυνθούν όταν έχουν κάποιο πρόβλημα. Το πενταμελές, όμως, συμβούλιο θα πρέπει να συνεδριάζει έκτακτα όταν αφορά κάτι κάποιο παιδί της τάξης, για να προτείνει κάποια ποινή για αυτό. Σας ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Μαρία Θεοδωρίδη – Κίπριγλη, από τον νομό Χαλκιδικής.

ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ – ΚΙΠΡΙΓΛΗ (Ν. Χαλκιδικής): Αξιότιμο Προεδρείο, κύριοι Βουλευτές, όπως είναι, νομίζω γνωστό σε όλους μας, σκοπός κάθε εκπαιδευτικού συστήματος είναι ή τουλάχιστον θα έπρεπε να είναι η διαμόρφωση σωστών πολιτών και σωστών ανθρώπων, οι οποίοι αργότερα θα μπορέσουν να βγουν στην κοινωνία έχοντας δημιουργήσει ένα δημοκρατικό χαρακτήρα. Η δημοκρατία δεν είναι πολυτέλεια που ταιριάζει μόνο σε χώρες με αναπτυγμένη οικονομία, είναι ουσιαστικά η προϋπόθεση για την ανάπτυξη κάθε χώρας. Οι δημοκρατικές αρχές δεν μαθαίνονται απ έξω, βιώνονται και εδώ έρχεται και το σχολείο να μας βοηθήσει μέσω των μαθητικών κοινοτήτων.

Όσον αφορά στα άρθρα 6 και 7, θα ήθελα μόνο να τονίσω τη σημασία κάθε εκπαιδευτικού να είναι και παιδαγωγός και αυτό δεν σημαίνει ότι θα είναι μόνο τις ώρες του σχολικού ωραρίου, θα πρέπει να είναι και εκτός μαθήματος και θα πρέπει να εμπνέει τα παιδιά να εμπιστευτούν στη δημοκρατία και να μαθαίνουν το βαθύτερο νόημά της. Οι μαθητές θα πρέπει να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, όπως για παράδειγμα να ομορφαίνουν το σχολείο τους με γκράφιτι. Έτσι και θα αισθάνονται το χώρο πιο οικείο και θα έχουν και την ευθύνη να το συντηρήσουν, επειδή θα ξέρουν ότι έχουν δουλέψει για αυτό.

Όσον αφορά στο ντύσιμο, θα ήθελα να πω, ότι φυσικά και δεν πρέπει να γίνονται παρεμβάσεις όταν πρόκειται για κάτι διαφορετικό. Ο κάθε μαθητής έχει μια προσωπικότητα, πρέπει όλοι να τη σέβονται. Παρόλα αυτά θα μπορούσε να γίνεται στη Γενική Συνέλευση μια συμφωνία μεταξύ των καθηγητών και των μαθητών, για το τι εστί προκλητικό και να εξηγούν οι καθηγητές γιατί πρέπει να υπάρχει μια συμφωνία. Γιατί πρέπει και οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να ντύνονται με ένα συγκεκριμένο ευπρεπή τρόπο.

Όσον αφορά στο άρθρο 8, που εγώ θεωρώ ότι είναι και από τα πιο σημαντικά, θα ήθελα να πω, ότι οι ποινές και οι αποβολές δεν είναι η λύση για να λυθούν τα προβλήματα. Τα προβλήματα θα λυθούν μόνον μέσα από το διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ και των διευθυντών και των καθηγητών και των μαθητών. Επίσης, σημαντικές είναι και οι συγκρούσεις εκτός σχολείου και οι καθηγητές πρέπει να καταλάβουν πως αυτές οι συγκρούσεις δεν είναι κάτι το οποίο δεν θα επηρεάσει το σχολείο. Πρέπει να φροντίζουν για την σωστή ανάπτυξη του παιδιού και σίγουρα κάποια στιγμή αυτές οι συγκρούσεις θα φτάσουν και στο σχολείο. Κάθε μαθητής πρέπει να έχει το δικαίωμα να απολογείται και να συζητά με τους καθηγητές για να τους εξηγήσει γιατί έχει αυτή τη συμπεριφορά. Σε αυτό σίγουρα θα βοηθούσε σίγουρα και ένας ψυχολόγος.

Τέλος, θα ήθελα να πω ότι στόχος δεν πρέπει να είναι η τιμωρία, η οποία θα εξευτελίζει το παιδί, στόχος πρέπει να είναι η διαμόρφωση της προσωπικότητάς του και ο σωφρονισμός, μόνο έτσι θα πετύχουμε τη διαμόρφωση σωστών χαρακτήρων. Σίγουρα κανένας δεν ζήτησε την τέλεια εκπαίδευση, αυτό είναι ουτοπικό, όμως η περίοδος που έπρεπε να νιώθουμε ευγνώμονες μόνο και μόνο επειδή έχουμε δωρεάν εκπαίδευση έχει τελειώσει. Όλοι θέλουμε σωστή εκπαίδευση και είναι και στο χέρι μας να την αποκτήσουμε. Σας ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Νίκη - Γεωργία Ιγγλεζάκη, από τον νομό Χανίων.

ΝΙΚΗ – ΓΕΩΡΓΙΑ ΙΓΓΛΕΖΑΚΗ (Ν. Χανίων): Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, μέλη της Επιτροπής, έφηβοι βουλευτές, γνωρίζουμε ότι οι μαθητικές κοινότητες είναι ένας θεσμός ο οποίος θα λέγαμε ότι τα τελευταία χρόνια έχει παραγκωνιστεί. Θεωρώ ότι είναι ένας βασικός θεσμός και ιδιαίτερα σπουδαίος. Έχει μεγάλη αξία, όμως θεωρώ ότι η αξία του πραγματώνεται μόνο όταν τηρείται. Για να γίνω πιο σαφής, θεωρώ ότι ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων έχει αλλοιωθεί. Οι μαθητές κάθε σχολείου στο μεγαλύτερο ποσοστό είναι ανενημέρωτοι για το ρόλο τους, ποια είναι τα δικαιώματά τους και οι υποχρεώσεις τους. Είναι ένας καλός και εποικοδομητικός τρόπος για να βελτιωθεί η οργάνωση του σχολείου, να διακινηθούν ιδέες και απόψεις, όμως αυτό θα συμβεί μόνο όταν μέσα από αρμόδιους φορείς, καθηγητές, αλλά και μέσα από τους ίδιους τους μαθητές, δείξουν πραγματικό ενδιαφέρον και μια πλήρη και σαφή ενημέρωση, για το τι είναι τελικά μαθητική κοινότητα. Φυσικά σε σχέση με τις συγκρούσεις μαθητών – καθηγητών ή μαθητών με μαθητές, θα ήταν μια καλή λύση ο ψυχολόγος στα σχολεία. Ένας σύμβουλος που θα έχει μια άμεση λύση για το πρόβλημα που συμβαίνει.

Θεωρώ ότι μέσα από τις μαθητικές κοινότητες είναι ένας καλός τρόπος όλοι εμείς να μαθαίνουμε να ζούμε σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα το οποίο θα μας ακολουθεί για όλη μας τη ζωή. Ζούμε σε μια δημοκρατική κοινωνία που πλαισιώνεται από νόμους και κανόνες, οι οποίοι πρέπει να τηρούνται από όλους και είναι αναγκαίο να μαθαίνει κάθε νέος από μικρή ηλικία να ζει και να συμβιβάζεται με αυτό τον τρόπο ζωής. Σας ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Κωνσταντίνα - Μαρία Καστρή, από τη Β' Πειραιά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΚΑΣΤΡΗ (Β΄ Πειραιά): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, θα σας αναφέρω ένα περιστατικό που συνέβη στα περισσότερα σχολεία της περιοχής μου, για να σας κάνω να σκεφτείτε εάν όντως υπάρχει δημοκρατία στο σχολείο.

Στην αρχή της χρονιάς, οι μαθητές της Β΄ Λυκείου θεωρητικής κατεύθυνσης, καλούνται να επιλέξουν ανάμεσα στο μάθημα της Φιλοσοφίας και του Δικαίου. Ταξινομώντας, λοιπόν, τους μαθητές, υπήρξαν μερικοί που τους ανάγκασαν να παρακολουθήσουν το μάθημα το οποίο δεν είχαν επιλέξει, αλλά αναγκαστικά τους έβαλαν οι υπεύθυνοι εκεί για να συμπληρωθούν τα τμήματα. Ούτε προσφέρθηκαν να ακούσουν τις αντιρρήσεις τους, ούτε κατάφεραν να τους αλλάξουν τμήμα. Θέλω να καταλήξω στο εξής: ότι εάν υπήρχε καλύτερη σχέση μεταξύ καθηγητών - μαθητών, όλα θα γίνονταν με τον σωστό και ήρεμο τρόπο. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί μας αποκαλούν, εάν μου επιτρέπεται να πω, «αλητεία», διότι εκφραζόμαστε ελεύθερα κι εκείνοι δεν είναι σε θέση να αποδεχτούν την αλήθεια. Πρέπει να βρεθούν στην θέση μας και αργότερα ας μιλήσουν για τις δυσκολίες που βρίσκουν μπροστά τους από τις συμπεριφορές των παιδιών.

Όσον αφορά το κεφάλαιο 8, θέλω να πω το εξής: πώς να επιλυθούν οι συγκρούσεις των μαθητών μέσα από διάλογο, αφού ακόμα και οι καθηγητές, όταν οργίζονται, σπρώχνουν μαθητές, υβρίζοντάς τους; Προτείνω μία διαδικασία, από την οποία να περνάνε οι καθηγητές ώστε να μπορούν να ελέγχουν τον εαυτό τους και να έχουν υπομονή. Δεν είναι δυνατόν να αναφέρουμε τέτοια περιστατικά στο Διευθυντή κι εκείνος να παίρνει το μέρος του καθηγητή, να βγάζει εμάς τους μαθητές παρανοϊκούς, ώστε να μην δυσφημιστεί σχολείο του.

Όσο και να προσπαθούμε να ακουστούμε, να διεκδικήσουμε τα δικαιώματά μας, δεν μας το επιτρέπουν. Βοηθήστε μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Γεωργία Κοπανάκη, από τον νομό Φθιώτιδας.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΟΠΑΝΑΚΗ (Ν. Φθιώτιδας): Αγαπητοί έφηβοι βουλευτές, αξιότιμοι Βουλευτές και Επιτροπή, θα ήθελα να αναφερθώ γενικότερα στο άρθρο 6.

Η συνεργασία ανάμεσα στις Μαθητικές Κοινότητες και τους καθηγητές είναι απαραίτητη σε κάθε σχολείο, γιατί έτσι μπορούμε να προβάλλουμε την δημοκρατική λειτουργία του σχολείου και να προωθήσουμε κάποιους στόχους. Γι' αυτό, λοιπόν, πρέπει να ορίζεται σε κάθε τάξη και σε κάθε τμήμα υπεύθυνος καθηγητής, ώστε να βρίσκεται στις Γενικές Συνελεύσεις και να έχει κάποια άποψη για όλα αυτά τα θέματα που συζητάμε εκεί μέσα. Όμως, πρέπει να υπάρχει συνεργασία και τακτική ενημέρωση από τις Μαθητικές Κοινότητες προς το Διευθυντή, για να αναλύσουν κάποια θέματα και να πάρουν κάποιες αποφάσεις. Κάτι τελευταίο που θέλω να αναφέρω, είναι ότι πρέπει να γίνονται αρκετές συναντήσεις Μαθητικών Κοινοτήτων του σχολείου, για να συζητήσουν ό,τι τους απασχολεί σχετικά με τα θέματα σχολείου.

Στα άλλα θέματα με κάλυψαν οι συνάδελφοι. Θα ήθελα να σας κάνω μια ερώτηση: Ασχολούμαστε τόση ώρα με τις Μαθητικές Κοινότητες, ενώ επείγουν τόσα πολλά θέματα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Άννα Μαργαρίτη, από τον νομό Έβρου.

ANNA ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ (Ν. Έβρου): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμη Επιτροπή, αγαπητοί έφηβοι βουλευτές.

Μας έχει ανατεθεί φέτος να μιλήσουμε για τις Μαθητικές Κοινότητες. Παρόλα αυτά, τα τελευταία χρόνια οι Μαθητικές Κοινότητες βιώνουν μια γενική κρίση, όπως συμβαίνει και γενικότερα στην κοινωνία. Η δημοκρατία τα τελευταία χρόνια σε σχολεία βιώνει μία έλλειψη και γι' αυτό ευθύνονται πολλοί παράγοντες, όπως είναι η αδιαφορία των καθηγητών ή το αδιάκοπο «τρέξιμο» των μαθητών.

Αυτή η κατάσταση είναι αναγκαίο να αλλάξει. Θα πρέπει η συμμετοχή των μαθητών στα ζητήματα που αφορούν τις Μαθητικές Κοινότητες να γίνει πιο ουσιαστική και πιο σύγχρονη. Δεν είναι ανάγκη να μένουμε μόνο στους τύπους. Θα πρέπει εμείς, οι μαθητές, να αγωνιζόμαστε για όλα όσα μας ανήκουν και εφόσον μέσα από το σχολείο δεν μας δίνονται πολλές τέτοιες ευκαιρίες, θα πρέπει ως μέλη των Μαθητικών Κοινοτήτων να ερχόμαστε σε επαφή με ανθρώπους οι οποίοι αποτελούν παραδείγματα και να αποκτούμε γνώσεις. Θα πρέπει να προσπαθήσουμε όλοι να αλλάξει αυτή η κατάσταση.

Η αλήθεια είναι ότι μελέτησα γενικότερα τον κανονισμό λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων και αυτό που μου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση είναι ότι δεν γίνεται καμία απολύτως αναφορά στη χρήση του διαδικτύου, το οποίο θεωρώ απαραίτητο να συμβαίνει στην εποχή της παγκοσμιοποίησης.

Οι μαθητές έχουν την ανάγκη να αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους και το Υπουργείο Παιδείας να έχει άμεση επαφή με τους προβληματισμούς τους. Θα πρέπει όλοι να εργαστούμε για να αλλάξει αυτή η κατάσταση. Οι μαθητές να είναι πιο δραστήριοι, το Υπουργείο Παιδείας να μας δείξει περισσότερη εμπιστοσύνη και οι καθηγητές να είναι πιο πρόθυμοι να μας βοηθήσουν. Σας ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Θεόδωρος Μπεχλιβάνης, από την Α΄ Θεσσαλονίκης.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΠΕΧΛΙΒΑΝΗΣ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Αγαπητοί Βουλευτές, αγαπητή Επιτροπή.

Θα ήθελα να αναφερθώ συγκεκριμένα στο άρθρο 8 και να τονίσω ότι πρέπει να αποχαρακτήρисуουμε, επιτέλους, το εκπαιδευτικό μας σύστημα από τη λογική των ποινών, των αποβολών και των τιμωριών. Πρέπει να υιοθετήσουμε μια άλλη ορολογία. Μπορούμε να κάνουμε λόγο για ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων, για αποκαταστατική δικαιοσύνη, αιτιολόγηση της πράξης κ.λπ..

Θετικότερος είναι ο θεσμός της διαμεσολάβησης, κυρίως μέσω παιδιών και όχι καθηγητών κατά την άποψή μου, γιατί προσφέρει στην ωριμότητα των παιδιών - διαμεσολαβητών, στη σφαιρική προσέγγιση, αλλά και στην συνειδητοποίηση από το δράστη του προβλήματος.

Η εκπαίδευση των παιδιών- διαμεσολαβητών, όπου είναι σκόπιμο να συμμετέχουν εκπρόσωποι των Μαθητικών Κοινοτήτων, μπορεί να γίνει είτε στα πλαίσια προγράμματος αγωγής υγείας, είτε στα πλαίσια κάποιου πρότζεκτ μέσα στο σχολικό χρόνο, οπότε θα είναι και «υποχρεωτική» για όλα τα παιδιά.

Πρέπει, τέλος, να ασχοληθούμε και με την αισιόδοξη μορφή κοινωνικού ελέγχου. Την επιβράβευση και την αναγνώριση των θετικών προσπαθειών. Ας υλοποιηθούν, επιτέλους, αυτά τα οποία ήδη προβλέπονται για ηθικές αμοιβές, επιβραβεύσεις, ώστε το σχολείο να μην είναι μόνο μηχανισμός καταστολής, αλλά κυρίως ο χώρος που αναδεικνύονται τα ταλέντα και οι δεξιότητες των παιδιών.

Σας ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ευαγγελία Ορφανίδου, από τον νομό Ξάνθης.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ (Ν. Ξάνθης): Αρχικά, θα ήθελα να σας καλησπερίσω. Ονομάζομαι Ευαγγελία Ορφανίδου και είμαι από τον νομό Ξάνθης, όπως προείπατε.

Αξιότιμοι παρευρισκόμενοι, προτίμησα να ασχοληθώ με τα άρθρα 6, 7,8. Θα ήθελα, όμως, κυρίως να επικεντρωθώ στο άρθρο 8 του νομοσχεδίου.

Ειλικρινά μιλώντας, νιώθω δυσαρεστημένη, ίσως και ταπεινωμένη που η Ελλάδα, η Ελλάδα μας, η Ελλάδα που έθρεψε γενιές και γενιές, που κατάφερε ένα τεράστιο αγαθό στην κοινωνία μας, αλλά και σχεδόν σε όλη την υφήλιο, να είναι η πέμπτη σε σειρά χώρα σε ποσοστά ενδοσχολικής βίας. Το γνωστό, δηλαδή σε όλους μας «bullying».

Ξέρω ότι περισσότεροι από τους παρευρισκόμενους, με το που ακούνε τον όρο «bullying», το μυαλό τους πηγαίνει σε ποικίλες διαφημίσεις των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Και όμως, εκτός από αυτό τι; Υπάρχει κάτι ουσιώδες πέρα από τις φλυαρίες πολλών τηλεοπτικών προσώπων; Δυστυχώς, στις μέρες μας δεν υπάρχει σεβασμός, η κατανόηση καθώς και η αλληλεγγύη που απαιτείται, ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη της κοινωνίας και της δημοκρατίας.

Στη συνέχεια, κρίμα θεωρώ για τον ελληνισμό μας την απότομη έξαρση της βίας τα τελευταία χρόνια. Υπεύθυνοι είναι όλοι εκείνοι, δηλαδή οι μεγαλύτερες γενιές από εμάς, που επέτρεψαν αυτή την καταστροφή, διότι περί καταστροφής πρόκειται. Δεν θα πρέπει να ξεχνάει κανείς μας, ακόμη και εσείς αξιότιμη Επιτροπή, πως όλοι μαζί μπορούμε. Και δεν το λέω απλά για να καλύψω τον δοσμένο χρόνο, αλλά επειδή ειλικρινά μιλώντας το πιστεύω και προσπαθώ να σας βεβαιώσω γι' αυτό. Για σκεφτείτε το. Ας βάλουμε ένα στόχο, ας βασιστούμε σε όλες τις ικανότητές μας.

Τελειώνοντας, ελπίζω να μη σας κούρασα πολύ. Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ευγενία Παπαγιώργου, από τη Β' Αθήνας.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΟΥ (Β' Αθήνας): Αξιότιμη Επιτροπή, αγαπητοί έφηβοι βουλευτές.

Εγώ, συμφωνώ απόλυτα με όσα έχουν ήδη ειπωθεί, όμως θα ήθελα να επιστήσω ιδιαίτερα την προσοχή σας στο άρθρο 8.3, που αναφέρεται στην άρτια εκπροσώπηση των μαθητών που υποκύπτουν σε παραπτώματα.

Πιο συγκεκριμένα, πολλές φορές, οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε αυτές τις περιπτώσεις από τον Διευθυντή είναι ιδιαίτερα αυστηρές, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ουσιαστική αλλαγή στη μετέπειτα συμπεριφορά των μαθητών, αλλά παράλληλα να εμφανίζονται κρούσματα αντιδραστικότητας και να διαταράσσονται οι σχέσεις στο εσωτερικό του σχολείου. Επομένως, ο μαθητής θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να υπερασπιστεί αξιοπρεπώς τον εαυτό του.

Ευχαριστώ πολύ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Χριστίνα Παπαδοπούλου, από την Α' Θεσσαλονίκης.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (Α' Θεσσαλονίκης): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμη Επιτροπή, αγαπητοί συνάδελφοι.

Αρχικά, θέλω να σημειώσω ότι το σχολείο αποτελεί έναν ζωντανό οργανισμό και οι Μαθητικές Κοινότητες είναι τα κύτταρα της ζωής του. Έτσι, λοιπόν, αποτελεί έναν θεσμό προετοιμασίας και εφοδιασμού των νέων για τις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας και όχι απλώς μια υποχρέωση.

Αυτό, λοιπόν, μπορεί να επιτευχθεί με τη γόνιμη συζήτηση και το διάλογο που συμβάλλουν στην ομαλή συνεργασία των μαθητών και των καθηγητών. Πρέπει να συμπεριληφθεί ότι κάθε μαθητής είναι ένας ξεχωριστός κόσμος και έχει ανάγκη για μια εξατομικευμένη προσέγγιση. Έτσι, λοιπόν, οι γενικεύσεις και οι αφορισμοί πρέπει να αποφεύγονται. Είναι απαραίτητο να συγκρατούνται ακραία αισθήματα θυμού και απόρριψης απέναντι σε χαμηλών επιδόσεων μαθητές από την πλευρά των καθηγητών και να γίνεται σεβαστή από όλους η διαφορετικότητα, καθώς αυτό οδηγεί στην αποξένωση και την απομάκρυνση από το σύνολο.

Το σύνολο, λοιπόν, πρέπει να λαμβάνει θέση στις συγκρούσεις μεταξύ μαθητών που διαδραματίζονται εκτός του σχολικού πλαισίου, διότι το αφορά άμεσα, σύμφωνα με το νόμο.

Τέλος, σχετικά με τις συγκρούσεις των μαθητών, η διαμεσολάβηση του καθηγητή μπορεί να είναι εποικοδομητική, αλλά αντίθετα και αδιάφορη, εφόσον τις περισσότερες φορές αγνοείται από τους μαθητές. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι οι καθηγητές είναι υποχρεωμένοι να νουθετήσουν τους μαθητές μέσω του διαλόγου, ο οποίος αποδεικνύεται σχεδόν πάντα αποτελεσματικός.

Το σχολείο λοιπόν είναι ένας δημοκρατικός θεσμός που με την ομαλή λειτουργία του εξασφαλίζονται τα δικαιώματα των παιδιών, οπότε και η δημοκρατία. Επειδή η εκπαίδευση είναι δικαίωμα όλων, προτείνω να

δράσουμε συλλογικά, αλλάζοντας όμως ο καθένας τον εαυτό του, γιατί πολλοί αλλαγμένοι άνθρωποι μαζί, μπορούν να κάνουν τον κόσμο καλύτερο. Ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Μαρία Πετράτου, από το Ηράκλειο.

ΜΑΡΙΑ ΠΕΤΡΑΤΟΥ (Ν. Ηρακλείου): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, μέλη της Επιτροπής και έφηβοι βουλευτές, είναι μεγάλη μου χαρά που παρευρίσκομαι σήμερα εδώ.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι το σχολείο πρέπει πλέον να αποτελεί ένα δημιουργικό εργαστήριο. Νομίζω ότι οι μαθητές έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως είναι να οργανώνουν θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις, να συμμετέχουν σε περιβαλλοντικούς, αθλητικούς ομίλους. Με τον τρόπο αυτό έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν την πρωτοβουλιακή δράση, την αυτενέργεια, να αναλάβουν ευθύνες και αυτό συμβάλλει καθοριστικά στην προσωπικότητά τους, στο να αποκτήσουν αυτογνωσία, να κατανοήσουν τα ταλέντα και τις εφέσεις που τυχόν έχουν και να βελτιωθούν ως άνθρωποι. Επιπλέον, είναι πάρα πολύ σημαντικό μέσα στο σχολείο να λαμβάνουν χώρα κάποιες δράσεις, όπως να διακοσμούμε τους χώρους του σχολείου και να δημιουργούμε ένα ευχάριστο και οικείο περιβάλλον, να δημιουργούμε γκράφιτι και όλες αυτές τις ωραίες δραστηριότητες, που πάλι δημιουργούν ένα όμορφο περιβάλλον που μας βοηθά να απολαύσουμε τις ώρες που περνάμε εκεί.

Θα ήθελα να προσθέσω ότι, δεδομένου πως σήμερα υπάρχουν πολλές νέες τεχνολογίες, θα πρέπει προφανώς να τις αξιοποιήσουμε, δηλαδή, να συμμετέχουμε ενεργά στην αρθρογράφηση της σχολικής ηλεκτρονικής εφημερίδας, γιατί έτσι διακινούνται και διατυπώνονται ελεύθερα ιδέες και έχουμε επιτέλους την ευκαιρία να επικοινωνήσουμε ουσιαστικά με τους συνομηλίκους μας, που λείπει σήμερα αυτή η επικοινωνιακή και ουσιαστική συνομιλία.

Τέλος, θα ήθελα να πω ότι είμαστε πλέον ώριμοι και συνειδητοί πολίτες και θα πρέπει να σχεδιάζουμε από μόνοι μας τον προγραμματισμό εκδρομών, λαμβάνοντας υπόψη αντικειμενικά κριτήρια, όπως είναι η διάθεσή μας για επαφή με την φύση, που σήμερα βιώνουμε μία ακραία μορφή αστικοποίησης ή κριτήρια όπως η εκπαιδευτική αξία των εκδρομών και η ανάπτυξη έτσι οικολογικής συνείδησης και η απόκτηση πολλών νέων γνώσεων. Ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Αφροδίτη Ρίζου από τον νομό Καστοριάς.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΡΙΖΟΥ (Ν. Καστοριάς): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμη Επιτροπή και αξιότιμοι έφηβοι βουλευτές, θα ήθελα να τονίσω, όπως αναφέρεται και στο άρθρο 8, πως οι καθηγητές πρέπει να παίρνουν ενεργό ρόλο στις διαφωνίες μεταξύ των μαθητών, καθώς οι μαθητές και οι καθηγητές είναι τα δύο όργανα που έχουν το βασικότερο ρόλο στην κοινότητα του σχολείου. Επίσης, πολλά παιδαγωγικά μέτρα θα μπορούσαν να βοηθήσουν πολλούς μαθητές να φέρουν στην επιφάνεια τα προβλήματα που μπορεί να βιώνουν και έτσι να προσπαθούν να τα επιλύσουν μαζί με τους καθηγητές τους σε ένα ήρεμο περιβάλλον. Πιστεύω πως η αρμονική συνεργασία επιτυγχάνει, όχι μόνο την επίλυση αυτών των προβλημάτων, αλλά και την ανάδειξη των ταλέντων και των διαφόρων κλίσεων που μπορεί να έχουν τα παιδιά.

Τέλος, θα ήθελα να τονίσω πως πολλές φορές οι μαθητές πρέπει να βοηθούν και εκείνοι τους συμμαθητές τους, οι οποίοι μπορεί να έχουν κάποιο πρόβλημα και να λειτουργούν όλοι μαζί σαν μια κοινότητα. Ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ελένη Στεφανίδου από την Α΄ Θεσσαλονίκης.

ΕΛΕΝΗ ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Αξιότιμοι Βουλευτές μέλη της επιτροπής και συνάδελφοι έφηβοι βουλευτές, δεν έχω να πω πολλά, καθώς έχω καλυφθεί πλήρως από τους προηγούμενους ομιλητές. Θα ήθελα μόνο να αναφερθώ στα πλεονεκτήματα που θα μπορούσε να έχει η σχολική κοινότητα με την επίτευξη αυτών των στόχων που έχει θέσει κάθε διάταξη των άρθρων. Επιτυγχάνεται η συνεργασία, η ομαδικότητα, η ελευθερία λόγου και έκφρασης, η καλλιέργεια μιας πολύπλευρης προσωπικότητας από τους μαθητές και αλληλοσεβασμού και τέλος, μιας ισχυρής και δημοκρατικής συνείδησης και αυτό γιατί οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη λειτουργία του σχολείου με την οργάνωση δραστηριοτήτων, τη συζήτηση και υγιή σχέση τους με τους καθηγητές, ενώ κατανοούν τους κανόνες της σύγχρονης κοινωνίας. Λέγοντας κανόνες, δεν εννοώ την επιβολή αποβολών μετά από κάποια παραβίαση, αλλά την υγιή συζήτηση και χρήση ψυχολόγων που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους μαθητές να ξεπεράσουν τα προβλήματα που έχουν.

Τελειώνοντας, θέλω να πω ότι οι μαθητικές κοινότητες αποτελούν το χώρο που πραγματοποιούνται οι δημοκρατικές διαδικασίες και δίνουν την ευκαιρία σε κάθε άτομο, ανεξαρτήτως φύλου και άλλων διαφορετικών στοιχείων που μπορεί να έχει, να συμμετέχει ενεργά σε κάθε διαδικασία για να μπορεί να αποτελέσει έναν ενεργό πολίτη στη μετέπειτα ζωή του. Ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Τον λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ελένη Τραγάρα, από την Α΄ Αθήνας.

ΕΛΕΝΗ ΤΡΑΓΑΡΑ (Α΄ Αθήνας): Αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμοι έφηβοι βουλευτές, καλημέρα και από εμένα. Θα ήθελα να αναφερθώ σε λίγο διαφορετικές επισημάνσεις από αυτές που ήδη ειπώθηκαν. Επέλεξα να αναφερθώ στα άρθρα 6, 7 και 8, που αφορούν τις δημόσιες σχέσεις των μαθητικών κοινοτήτων. Αναφέρθηκαν όροι, όπως Σχολικός κανονισμός, διαμεσολάβηση και επιβολή ποινών και κυρίως σε αυτά θέλω να εστιάσω. Ο Σχολικός κανονισμός θα ήταν πολύ χρήσιμο να εφαρμοστεί, όμως θα έπρεπε, κατά τη γνώμη μου, με πρακτικές μεθόδους να ωθήσουν τους μαθητές του πενταμελούς ή δεκαπενταμελούς αντίστοιχα, να δράσουν υπέρ των μαθητών, γιατί πολλές φορές παρατηρείται αδράνεια των μαθητικών κοινοτήτων.

Επίσης, θα ήθελα να επισημάνω την παράγραφο 7, εδάφιο 5, που αναφέρει πως οι μαθητικές κοινότητες θα έπρεπε να υποβοηθούν τη διεύθυνση του σχολείου, αλλά και να φροντίζουν για τη διατήρηση του χώρου και την μη καταστροφή των αντικειμένων: αυτό είναι κάτι που μπορούν να το κάνουν οι ίδιοι; Καθώς θα μπορούσαν ακόμα και αυτοί να κάνουν κάτι τέτοιο, δεν θα μπορούσαν να ελεγχθούν, συνεπώς θα μπορούσαν όλα τα άτομα να συμμετέχουν σε αυτό.

Θα ήθελα κυρίως να σχολιάσω το άρθρο 8, που αναφέρθηκε πως υπό την προστασία του σχολείου πρέπει να τίθενται συμπεριφορές εντός, αλλά και εκτός. Θεωρώ ότι οι μαθητές πρέπει να ξεχωρίζουν τη συμπεριφορά τους μέσα, αλλά και έξω από το σχολείο, καθώς πρέπει να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους και όχι να υπάρχει καθόλη τη ζωή τους η προστασία του σχολείου μέχρι τα 18 τους χρόνια. Πρέπει να αναλάβουν κάποιες ευθύνες.

Επίσης, η διαμεσολάβηση θα ήταν μεν χρήσιμη, όμως πιστεύω ότι άτυπα υπάρχουν πολλοί «διαμεσολαβητές» που βοηθούν κάποιες καταστάσεις, εξομαλύνουν συγκρούσεις και δυσκολίες που δημιουργούνται.

Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ στις ποινές και να πω ότι για να αποφευχθούν, θα μπορούσε να επιλεγεί από τους μαθητές, αντί για ψυχολόγος, ένας καθηγητής που θα τους εξέφραζε εξίσου και θα μπορούσε να λειτουργεί σαν τον σύμβουλό τους. Ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Τον λόγο έχει η τελευταία ομιλήτρια. Είναι η έφηβη βουλευτής Γεωργία Τσιομπανάκη από την Πιερία.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΣΙΟΜΠΑΝΑΚΗ (Ν. Πιερίας): Καλημέρα και από μένα. Η αλήθεια είναι ότι οι συνάδελφοι έφηβοι βουλευτές έχουν καλύψει τις απόψεις και τις προτάσεις που ήθελα να παραθέσω.

Παρόλα αυτά, η πρόταση που ήθελα να κάνω σχετίζεται με την ύπαρξη ενός έμπειρου και εκπαιδευμένου καθηγητή σε τέτοια θέματα. Δεν ξέρω αν προβλέπεται κάτι τέτοιο και αν μπορεί να γίνει. Πιστεύω, ότι ένας έμπειρος εκπαιδευτικός, ο οποίος θα είχε ρόλο διαμεσολαβητή, καθοδηγητή και συντονιστή, θα βοηθούσε πάρα πολύ και την ενημέρωση για το ρόλο και την έννοια των μαθητικών κοινοτήτων, αλλά και με τον γενικευμένο ρόλο που θα είχε, θα μπορούσε να λύνει διάφορα προβλήματα που δημιουργούνται.

Επίσης, θέλω να αναφερθώ στο άρθρο 7, που δεν το τονίστηκε ιδιαίτερα. Με βρίσκει σύμφωνη σε κάθε παράγραφο του. Εκτός από τα κοινώς γνωστά που προάγονται μέσω του σχολείου, είναι και η συμμετοχή του ατόμου σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής και συνεπώς, θεωρώ, πως θέματα που αφορούν τον πολιτισμό, τις τέχνες και την κουλτούρα και κάθε τι που σχετίζεται με την πνευματική καλλιέργεια και πνευματική παιδεία του ατόμου, πρέπει να προάγονται και πρέπει να ενισχύονται με κάθε τρόπο. Ευχαριστώ πολύ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Ευχαριστούμε πολύ όλους τους έφηβους βουλευτές που μετείχαν σε αυτή τη διαδικασία. Ολοκληρώσαμε τη διαδικασία των τοποθετήσεων.

ΨΥΛΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ (Ν. Ηρακλείου): Θα μπορούσα να απαντήσω στη Χριστίνα Βιλίτσκου που έκανε μία αναφορά, σχετικά με κάτι που είπα;

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Αρκεί να είμαστε σύντομοι, γιατί η διαδικασία δεν προβλέπει να ανοίξει διάλογος επί προσωπικών τοποθετήσεων.

ΨΥΛΛΑΚΗ ΜΑΡΙΑ (Ν. Ηρακλείου): Εγώ ανέφερα ότι δεν πρέπει να αποκλείουμε δημοφιλή άτομα από το δεκαπενταμελές ή το πενταμελές του σχολείου. Απλώς είπα να μην χρησιμοποιούμε ως γνώμονα τη δημοτικότητά κάποιου, για να τον επιλέξουμε εκπρόσωπό μας. Πρέπει να επιλέγουμε τους εκπροσώπους μας με βάση τις ικανότητές τους και όχι την εικόνα τους, γιατί άλλο το φαίνεσθαι και άλλο το είναι.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Το λόγο έχει η κ. Μοσχοπούλου που έχει συγκεντρώσει κάποιες παρατηρήσεις από τις ομιλίες σας και θα προτείνει κάποιες τροποποιήσεις των άρθρων που έχετε προποστά σας, έτσι ώστε όταν περάσουμε στην ψηφοφορία επί των άρθρων, να ενσωματωθούν αυτές οι τροποποιήσεις στο τελικό κείμενο που θα βγει από το Τμήμα μας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Ολοκληρώνοντας τη συζήτηση θα ήθελα να πω, απλώς, να αποτυπώσω ότι έχουμε μία θετική εικόνα, ως προς το πώς δουλέψαμε γόνιμα στα επιμέρους άρθρα αλλά και επί του συνόλου.

Θα ήθελα να πω ότι φάνηκε με τον καλύτερο τρόπο η ανάγκη να ενδυναμωθεί ο θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων και να γίνει η φωνή μας μέσα από το σχολείο, τόσο για την καθημερινότητα του σχολείου, όσο και για πράγματα που σας αφορούν εκτός σχολείου. Μπαίνοντας στην ουσία και στα επιμέρους, επειδή μετά θα προχωρήσουμε στην κατ' άρθρο ψήφιση, θα ήθελα να εστιάσω σε δύο σημεία, τα οποία με βάση τη διαδικασία της προσομοίωσης που κάνουμε δεν θα ενταχθούν στην υπό ψήφιση διαδικασία, γιατί θεωρώ ότι έχουν καλυφθεί, απλά ενδεχομένως μας ξέφυγαν λίγο στην παρουσίαση και ανάδειξη.

Η μία πρόταση που προήλθε από κάποιον έφηβο βουλευτή, σε σχέση με την ένταξη του σκοπού του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων μέσα στον κανονισμό, έχω την αίσθηση ότι, ενδεχομένως, μας καλύπτει η παράγραφος 2.2, που λέει, ακριβώς, ότι «η λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων αποβλέπει στην ενίσχυση της συμμετοχής των μαθητών στη σχολική, στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας». Δηλαδή, αναδεικνύεται ο παιδευτικός χαρακτήρας, πέραν του διεκδικητικού χαρακτήρα. Ελπίζω αυτό να καλύπτει.

Επίσης στην παράγραφο 3.13, που αφορά την πρόταση της δικής μας εισήγησης για εναλλαγή, που ειπώθηκε ότι είναι ανούσια, η δική μας σκέψη είναι ότι καλό είναι να υπάρχει δυνατότητα, γιατί, ενδεχομένως να καλύψει ένα ενδεχόμενο απροθυμίας, ανασφάλειας σε κάποια στιγμή. Επίσης, αποτυπώνεται εξ αρχής κατά τη συγκρότηση του Σώματος στα Πρακτικά, ότι θα υπάρξει εναλλαγή, άρα δεν είναι κάτι που μας αιφνιδιάζει και δημιουργεί πρακτικά μια δυσλειτουργία. Δεν είναι υποχρεωτικό και αυτό, ενδεχομένως, να καλύψει μία λειτουργική ανάγκη, το έχουμε δει στην πράξη. Εφόσον το βάζουμε ως μία δυνατότητα, είτε την αξιοποιούμε,

είτε όχι. Δεν είναι κακό να αφήνουμε σε εσάς δυνατότητες και ευελιξίες. Αυτό το κλείνουμε εδώ, γιατί έχουμε και τον περιορισμό του αριθμού των πέντε τροποποιήσεων που μπορούμε να θέσουμε σε ψηφοφορία, ούτως ή άλλως δεν θα είχαμε τη δυνατότητα να κάνουμε περισσότερες ψηφοφορίες. Ευχαριστώ πολύ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Προχωρούμε, λοιπόν, στη διαδικασία της ψηφοφορίας. Ερωτάται το Τμήμα Β΄, εάν δέχεται τα άρθρα 1 και 2 ως έχουν.

Μετά από ψηφοφορία που διεξήχθη δι' ανατάσεως των χεριών, τα άρθρα 1 και 2 γίνονται δεκτά κατά πλειοψηφία.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Περνάμε στην ψήφιση του Κεφαλαίου 2, που περιλαμβάνει τα άρθρα 3, 4 και 5. Εδώ έχουν προταθεί κάποιες τροποποιήσεις, τις οποίες πρέπει να ακούσουμε, ώστε μετά να αποφασίσουν τα παιδιά για το πώς θα ψηφίσουν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Στο άρθρο 3, στην παράγραφο 7, έχει προταθεί να διενεργούνται οι έκτακτες γενικές συνελεύσεις εντός διδακτικών ωρών, προφανώς, αυτό εννοούσε η συνάδελφος που το έθεσε, γιατί όλες οι άλλες είναι εντός διδακτικών ωρών. Αυτό είναι ένα θέμα, που σχετίζεται εν μέρει με το θέμα που αφορά στην αύξηση του αριθμού συνελεύσεων, που έχει τεθεί από άλλη συνάδελφο. Γιατί μπορούμε να πούμε ότι αυξάνεται ο αριθμός των συνελεύσεων και στην περίπτωση που κάνουμε μία έκτακτη. Είναι κάτι που το θέτουμε σε εσάς, αποτυπώνουμε την άποψή σας και από κει και πέρα το μεταφέρουμε στον Υπουργό Παιδείας στο επόμενο στάδιο και όπου δη.

Επίσης, προτείνεται να είναι υποχρεωτική η παρουσία του εκπαιδευτικού και στο Λύκειο, κατά τη διάρκεια της συνέλευσης. Δηλαδή, όχι όπως είχαμε προτείνει εμείς ότι δεν θα παρίσταται ο εκπαιδευτικός παρά μόνο αν το θελήσουν οι μαθητές.

Επίσης στην παράγραφο 3.13, προτάθηκε να γίνεται η κατανομή των ρόλων προέδρου, γραμματέα, ταμιά, αποκλειστικά με βάση την κατάταξη από την κάλπη και όχι με συναπόφαση.

Στην παράγραφο 3.23 να αυξηθεί ο αριθμός των προβλεπόμενων τακτικών συνελεύσεων. Νομίζω, ότι ο εμπειρογνώμονας, ο κ. Κυριακού, θα είχε μία τοποθέτηση επί του συγκεκριμένου θέματος.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Θα ήθελα να ακούσω και εγώ την γνώμη του κ. Κυριακού, γιατί βάλαμε και την πρόταση οι γενικές συνελεύσεις θα λαμβάνουν χώρα εντός διδακτικών ωρών. Έχουμε, όμως, το παράδειγμα που η γενική συνέλευση στο σχολείο του κ. Κυριακού έγινε το Σάββατο και ήταν ένα επιτυχημένο παράδειγμα και υπάρχει και συμμετοχή. Οπότε, θα πρέπει να το δούμε αυτό, για να μην αποκλείσουμε τη δυνατότητα εάν κάποιο σχολείο τα καταφέρει καλά. Μπορούμε να βάλουμε ότι προτείνεται να είναι εντός διδακτικών ωρών, κατόπιν συνεννόησης στο εκάστοτε σχολικό τμήμα, διότι είδαμε ένα επιτυχημένο παράδειγμα με συμμετοχή το Σάββατο. Γιατί να πούμε στον κ. Κυριακού ότι δεν θα μπορεί να το κάνει; Γι' αυτό, λοιπόν, θα ήθελα τη γνώμη σας, όπως και για το άρθρο 3, παράγραφος 9, που προτείνεται η παρουσία καθηγητή στις συνελεύσεις να είναι υποχρεωτική και στο Λύκειο. Εδώ, πάλι, η γνώμη μου, είναι ότι το υποχρεωτικό, ίσως να πρέπει να το αποφασίζουν τα παιδιά, γιατί είναι και μεγαλύτερα στο Λύκειο, αλλά να ακούσουμε τι έχει να μας πει ο κ. Κυριακού.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ (ειδικός εμπειρογνώμονας, Διευθυντής Μουσικού Σχολείου Κατερίνης): Σε μας, βέβαια, το Σάββατο συνεδριάζει το δεκαπενταμελές μαθητικό Συμβούλιο. Η γενική συνέλευση γίνεται, όπως προβλέπεται από τον μέχρι τώρα κανονισμό, τρεις φορές το χρόνο. Η άποψή μου είναι ότι αυτές οι τρεις φορές το χρόνο, δηλαδή, τα τρία τρίωρα είναι αρκετά. Τώρα, όταν υπάρχει μια ιδιαίτερη, έκτακτη περίπτωση, εννοείται ότι αυτό εξετάζεται πάντα στο πλαίσιο του κάθε σχολείου, αλλά νομίζω ότι δεν έχει νόημα να προβλέπεται να είναι εντός σχολικού ωραρίου, γιατί οδηγεί σε μια άλλη, διαφορετική αντίληψη. Εξάλλου, νομίζω ότι το ζητούμενο από το σχέδιο νόμου και γενικά από τις μαθητικές κοινότητες είναι ο καθένας από εμάς να υπερβάλλει εαυτόν και να δει το σχολείο με έναν διαφορετικό τρόπο. Επομένως, θα πρέπει ο καθένας μας να κάνει και κάποια υπέρβαση.

Τώρα, όσον αφορά το θέμα της παρουσίας του εκπαιδευτικού στη συνέλευση τμήματος και στο Λύκειο, θα έλεγα γενικά ότι ο ρόλος του υπευθύνου τμήματος, όπως αναφέρθηκε, είναι πολύ σημαντικός. Πιστεύω ότι πρέπει να είναι ευρύτερος και να μην αφορά μόνο τη μαθητική κοινότητα αλλά γενικά τη λειτουργία του τμήματος, γιατί πάντοτε διαπιστώνουμε ότι υπάρχει ανάγκη να έχουν τα παιδιά σε κάθε τμήμα ένα σταθερό σημείο αναφοράς και να μπορούν να συζητούν και άλλα πράγματα. Στην περίπτωση αυτή, κατά την άποψή μου, έχει νόημα η παρουσία του, όχι υποχρεωτικά. Υπάρχουν θέματα που προβλέπεται ότι μπορούν τα παιδιά να τα συζητούν μόνα τους. Η παρουσία του έχει νόημα, με την έννοια ότι θα μπορούσε να ενδυναμωθεί η σχέση των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Διδασκόντων και με κοινές συνεδριάσεις. Αυτό είναι κάτι που επιθυμούμε και το σκεφτόμαστε, ότι στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας να ορίσουμε εμείς από μόνοι μας σταθερές συνεδριάσεις δεκαπενταμελούς και Συλλόγου Διδασκόντων από κοινού, διότι τα προβλήματα είναι κοινά. Ευχαριστώ.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Να δώσουμε πάλι το λόγο, κατά παρέκκλιση, στην έφηβη βουλευτή Μαρία Θεοδωρίδη από τη Χαλκιδική. Επειδή έχει ζητηθεί μόνο μια παρέμβαση, μπορούμε να παρεκκλίνουμε.

ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ – ΚΙΠΡΙΓΛΗ (Ν. Χαλκιδικής): Για το άρθρο που λέει ότι πρέπει να γίνονται και συνελεύσεις εκτός διδακτικών ωρών και είπαμε, ίσως να γίνεται και για το δεκαπενταμελές. Αυτό για πολλά παιδιά, όπως και εγώ, που πηγαίνουμε σε σχολείο σε άλλες πόλεις είναι αδύνατον, γιατί τα λεωφορεία είναι ελάχιστα. Σε εμάς ούτε τα μαθητικά ωράρια δεν τηρούνται και έτσι αυτό δεν μπορεί να γίνει, τουλάχιστον στην επαρχία που δεν υπάρχουν και αστικά λεωφορεία.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Σωστά. Εγώ είπα να μην υποχρεωθεί να γίνουν, έτσι ώστε κάποιο σχολείο που θα επιθυμούσε, να μπορούσε να το κάνει, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι τέτοιοι τοπικοί παράγοντες δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Εννοείται.

Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Κεφαλογιάννης, Βουλευτής Ρεθύμνου. Είναι Πρόεδρος στο άλλο Τμήμα και ζήτησε το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Βουλευτής Νομού Ρεθύμνου): Καταρχάς, ευχαριστώ για τη δυνατότητα που μου δίνετε. Ενδεχομένως, προκειμένου να γεφυρωθεί αυτή η αντιγνωμία που υπάρχει για το συγκεκριμένο ζήτημα, να μπει ότι μπορεί να είναι δυναμικά εντός των διδακτικών ωρών, όσον αφορά το συγκεκριμένο σημείο, καθώς σε πολλές περιπτώσεις, όπως ανέφερε η συνάδελφος από τη Χαλκιδική, προφανώς υπάρχουν δυσκολίες. Ο κανόνας, λοιπόν, να είναι εκτός των διδακτικών ωρών και να μπει δυναμικά εντός των διδακτικών ωρών.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Λοιπόν, προτείνονται αυτές οι τροποποιήσεις, θα τις μεταφέρουμε και θα δούμε εάν θα γίνουν δεκτές.

Πάμε τώρα στην ψήφιση των άρθρων 3, 4 και 5.

Ρωτάται το Τμήμα, γίνεται δεκτό το άρθρο 3, ως έχει;

Συνεπώς, το άρθρο 3 δεν γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ρωτάται το Τμήμα, γίνεται δεκτό το άρθρο 4, ως έχει;

Συνεπώς, το άρθρο 4 γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Ρωτάται το Τμήμα, γίνεται δεκτό το άρθρο 5, ως έχει;

Συνεπώς, το άρθρο 5 γίνεται δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Τώρα, θα περάσουμε στις προτάσεις που έγιναν, να τις δούμε μία προς μία, για το ποια μπορεί να ενσωματωθεί στο άρθρο 3.

Υπάρχει, λοιπόν, η πρόταση, οι έκτακτες γενικές συνελεύσεις να λαμβάνουν χώρα εντός διδακτικών ωρών.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Θα μπορούσε, μάλιστα, να περιληφθεί και η πρόταση που μας έγινε, δηλαδή, δυναμικά.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Να μπει πρόταση, λοιπόν, οι έκτακτες γενικές συνελεύσεις δύνανται να λαμβάνουν χώρα εντός διδακτικών ωρών.

Συμφωνείτε με αυτή την πρόταση;

Συνεπώς, η πρόταση γίνεται δεκτή, κατά πλειοψηφία.

Περνάμε στο άρθρο 3, παράγραφος 9. Προτείνεται η παρουσία καθηγητή στις συνελεύσεις να είναι υποχρεωτική και στο Λύκειο.

Συμφωνείτε με αυτή την πρόταση;

Συνεπώς, η πρόταση δεν γίνεται δεκτή, κατά πλειοψηφία.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Υπάρχει πρόταση στο άρθρο 3 παράγραφος 13, για κατανομή ρόλων στο πενταμελές -πρόεδρος, γραμματέας και ταμίας- αποκλειστικά βάσει αριθμού ψήφων, όχι με συμφωνία μεταξύ των μελών.

Γίνεται δεκτή αυτή η πρόταση;

Πολλοί έφηβοι βουλευτές: Δεκτή, δεκτή.

Συνεπώς, η πρόταση γίνεται δεκτή κατά πλειοψηφία από το Τμήμα.

Υπάρχει και στο άρθρο 3, παράγραφος 23, πρόταση αύξησης αριθμού τακτικών συνελεύσεων σχολικής μαθητικής κοινότητας. Ποιοι δέχονται; Η αύξηση θα είναι όσο θέλουμε;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Η δική μας πρόταση είναι ότι αυτό καλύπτεται με την δυνατότητα ένταξης των έκτακτων γενικών συνελεύσεων εντός του ωραρίου. Επομένως, θα μπορούσε να μην τεθεί καν υπό συζήτηση αυτό. Αυτό είναι στην κρίση σας, δηλαδή είναι μία ανάγκη που καλύπτεται με τις έκτακτες συνελεύσεις, γιατί διαφορετικά θα πρέπει να μπούμε σε μία λογική ακριβώς του αριθμού, της «κολοκυθιάς».

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Άρα, να το αφήσουμε εφόσον πέρασε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Έκτακτη είναι ακριβώς αυτό, δηλαδή μας δίνει την δυνατότητα να συζητήσουμε και να συνεδριάσουμε επί της ουσίας.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Άρα δεν τίθεται σε ψηφοφορία, αφού καλύπτεται.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Εκτός αν υπάρχει κάποια αντίρρηση.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Όχι, αφού καλύπτεται και το λέτε εσείς, που έχετε γνώση στο θέμα, το δεχόμαστε και δεν το θέτουμε καν σε ψηφοφορία. Είναι από τις προτάσεις που ήδη έχουν γίνει.

Γίνεται δεκτό το άρθρο 3 με τις αλλαγές που υιοθετήθηκαν;

Πολλοί έφηβοι βουλευτές: Δεκτό, δεκτό.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Συνεπώς το άρθρο 3 γίνεται δεκτό κατά πλειοψηφία.

Περνάμε στα άρθρα 6, 7 και 8.

Γίνεται δεκτό το άρθρο 6 ως έχει;

Πολλοί έφηβοι βουλευτές: Δεκτό, δεκτό.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Συνεπώς το άρθρο 6 έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται το Τμήμα, γίνεται δεκτό το άρθρο 7 ως έχει;

Πολλοί έφηβοι βουλευτές: Δεκτό, δεκτό

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Συνεπώς το άρθρο 7 γίνεται δεκτό κατά πλειοψηφία.

Στο άρθρο 8 υπάρχει μία τροποποίηση. Τον λόγο έχει η κυρία Μοσχοπούλου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ (επιστημονική συνεργάτιδα του Συνηγόρου του Παιδιού - εισηγήτρια): Ναι, είναι ακριβώς να προβλεφθεί στην παράγραφο 8. 2 στο τέλος, όπου μιλάει για τους παράγοντες που μπορούν να συμμετάσχουν και να εμπλακούν στην διαδικασία της διαμεσολάβησης, να προβλεφθεί συμπληρωματικά η συνδρομή παιδοψυχολόγου ή ειδικού από την κοινότητα ή το σχολείο ή καθηγητή εξειδικευμένου, με την κατάλληλη επιμόρφωση, στην διαδικασία αυτή.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Γίνεται δεκτή η τροποποίηση του άρθρου 8;

Συγκεκριμένα, μπαίνει συνδρομή για την επίλυση συγκρούσεων από ειδικό παιδοψυχολόγο του σχολείου ή από την κοινότητα.

Πολλοί έφηβοι βουλευτές: Δεκτό, δεκτό.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Συνεπώς η αλλαγή στο άρθρο 8 γίνεται δεκτή κατά πλειοψηφία.

Πάμε στην ψήφιση του άρθρου 8 με την αλλαγή, όπως έχει ψηφιστεί.

Γίνεται δεκτό το άρθρο 8, όπως τροποποιήθηκε;

Πολλοί έφηβοι βουλευτές: Δεκτό, δεκτό.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Συνεπώς το άρθρο 8 γίνεται δεκτό κατά πλειοψηφία.

Γίνεται δεκτό το ακροτελεύτιο άρθρο 9;

Πολλοί έφηβοι βουλευτές: Δεκτό, δεκτό.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Συνεπώς το άρθρο 9 γίνεται δεκτό κατά πλειοψηφία.

Ολοκληρώσαμε την διαδικασία της ψηφοφορίας κατ' άρθρο και περνάμε τώρα στην ψήφιση επί του συνόλου του νομοσχεδίου.

Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο επί του συνόλου με τις τροποποιήσεις που ψήφισε το Σώμα;

Πολλοί έφηβοι βουλευτές: Δεκτό, δεκτό.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Συνεπώς, ο «Κανονισμός Λειτουργίας Μαθητικών Κοινοτήτων», όπως τροποποιήθηκε από το Τμήμα γίνεται δεκτός κατ' αρχήν, επί του συνόλου και κατ' άρθρο κατά πλειοψηφία.

Η διαδικασία είναι να ψηφίσετε τον εισηγητή και τους δύο ομιλητές, που θα σας εκπροσωπήσουν στην Ολομέλεια. Θα σας διανεμηθούν τα ψηφοδέλτια και θα υπάρξει εφορευτική επιτροπή η οποία θα κάνει την καταμέτρηση των ψήφων.

(Στο σημείο αυτό γίνεται η διανομή των δελτίων στους έφηβους βουλευτές)

(Συνέχεια από την ακολουθία της κληρώσεως του εισηγητή και των δυο (2) ομιλητών για την Ολομέλεια)

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ (Προεδρεύων του Τμήματος): Έχουμε το αποτέλεσμα, καταρχήν να ξεκινήσουμε με τον εισηγητή: εισηγητής από το Β' Τμήμα είναι ο Παναγιωτακόπουλος Παναγιώτης από τον νομό Μεσσηνίας. Συγχαρητήρια, θα σου δοθεί η ευκαιρία στην Ολομέλεια να εκφράσεις τις απόψεις σου αναλυτικότερα, σε περισσότερο χρόνο. Τώρα, στους ομιλητές, έχουμε πρώτη την Ρίζου Βικτωρία από την Β' Αθήνας. Για τον δεύτερο ομιλητή έχουμε ισοψηφία ανάμεσα στους Λιάλια Ευγενία από τον νομό Ιωαννίνων και Χρυσικόπουλο Κωνσταντίνο από τον νομό Αττικής. Για να μην περάσουμε σε κλήρωση, να ζητήσω μεταξύ των δύο που ισοψηφούν να γίνει ψηφοφορία δι' ανατάσεως των χεριών, εάν συμφωνείτε.

Ποιος θέλει να είναι η Λιάλια Ευγενία από τον νομό Ιωαννίνων ο δεύτερος ομιλητής;

Πόσοι επιθυμούν να είναι ο Χρυσικόπουλος Κωνσταντίνος από τον νομό Αττικής;

Εκλέχθηκε λοιπόν ο Χρυσικόπουλος Κωνσταντίνος, οπότε οι δύο ομιλητές από το Β' Τμήμα είναι η έφηβη βουλευτής Ρίζου Βικτωρία από τη Β' Αθήνας και ο Χρυσικόπουλος Κωνσταντίνος από τον νομό Αττικής.

Εδώ λοιπόν τελείωσαν οι εργασίες του Τμήματος, σας ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συμμετοχή σας και να σας παροτρύνω να συνεχίσετε να συμμετέχετε στα κοινά σε όλη σας την πορεία, έτσι ώστε να μπορέσετε να συμβάλετε. Σας ευχαριστώ πολύ.

Λήξη συνεδρίασης.

ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΕΙΡΗΝΗ – ΕΛΕΝΗ ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΝΟΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ

ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ